

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

109
Anul 11
noiembrie 2018

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

La plimbare iarna prin sat

Mariana Mihuț

Climate literare

Semnează în acest număr

Vasile Alecsandri /Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/Centenarul Marii Uniri...4
Ștefan Ion Ghilimescu/I.I.Vale-Un paladin îndrazneț...5
Dragoș Niculescu/Umanismul un program infinit...6
Mihaela Cazimirovici/Bizarul inovator românesc...7
George Toma Veseliu/Eminescu universalul...8
Grigore Grigore/Poeme...10
Anton Găgiu/De aceeași vârstă cu România Mare...11
Mihai Batog Bujeniță/Casa de la răscrucea destinului...13
Carmen Brăgaru/Muzica lui Paul Polidor...14
Ștefania Oproescu/Dezordinea galopului...15
Dimitrie Grama/Poeme...16
Liana Nicolae/Un zâmbet...17
Alex Ștefănescu/ O autoare care merită citită...18
Taito More/Poeme...19
Daniel Juverdeanu/Amintire...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Dorel Șor/Corneliu Baba...21
Ion Teodor Palade/Caiet de școlar...21
George Petrovai/Morala biblică...22
Valeriu Marius Ciungan/Poeme...24
Emilia Dănescu/Dublă lansare de carte...25
Vasile Lupașc/Răstignit între cruci...26
Nicolae Rotaru/Confesional...27
Cristian Petru Bălan/Poeme...29
Liviu Comșia/Note de lectură...30
R. Gandy Georgescu/Moștenirea Văcăreștilor...31
Florica Bud/Migdale dulci amare...32
Nicolae Vătureanu Sârbu/Poeme...33
Veronica Balaj/Ocean întors...34
Alexandra Mihalache/George Roca...37
Ion Iancu Vale/Gaudeamus...39

INFO CLIMATE

Coperta 1

*„La plimbare iarna
prin sat”
de Mariana Mihuț*

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI

RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022)

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel,
Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova,
Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Găgiu, Emil Stănescu, Florea
Turac, Gabriel Mihalache, George Piteș, George Terziu, Grigore
Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Giju, Dimitrie Grama, Maximca Grasu, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Șor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Hora unirii

Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română,
Să-nvârtim hora frăției
Pe pământul României!

Iarba rea din holde piară!
Piară dușmânia-n țară!
Între noi să nu mai fie
Decât flori și omenie!

Măi muntene, măi vecine,
Vină să te prinzi cu mine
Și la viață cu unire,
Și la moarte cu-nfrățire!

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi și la durere.
Unde-s doi, puterea crește
Și dușmanul nu sporește!

Amândoi suntem de-o mamă,
De-o făptură și de-o samă,
Ca doi brazi într-o tulpină,
Ca doi ochi într-o lumină.

Amândoi avem un nume,
Amândoi o soartă-n lume.
Eu ți-s frate, tu mi-ești frate,
În noi doi un suflet bate!

Vin' la Milcov cu grăbire
Să-l secăm dintr-o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotare,

Și să vadă sfântul soare
Într-o zi de sărbătoare
Hora noastră cea frățască
Pe câmpia românească!

Cântec ostășesc

Român verde ca stejarul,
Râd de dușmani și de
moarte!
Să-mi trăiască armăsarul
Și prin glonți să mă tot
poarte!

Sai, voinice, și nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Și credință-n Dumnezeu!

Cât mi-a sta mâna voinică
Pe-a mea pală ostășească,
N-aibă grijă de nimică
Țara mea cea românească!

Sai, voinice, și nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Și credință-n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea
pală,
Cu-al meu șoim albit de
spume,
În dușmani vom da năvală,
De s-a duce vestea-n lume!

Sai, voinice, și nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Și credință-n Dumnezeu!

Țara

Din umbra deasă-a norului
Întins pe țări străine
Cu aripele dorului
Voios revin la tine,

O! cuib al fericirilor;
O! țară luminoasă,
Comoara-a nălucirilor;
Gradina mea frumoasă!

Ș-avântul tinerețelor
Ce-n sânul-mi se trezește,
Prin lumile poezilor
Zburând mă rătăcește.

Și-n farmecul avântului
Tot ce sub ochi răsare
În poalele pământului
Mai drăgălaș îmi pare;

Întinderea câmpiilor
În zări mai lin se perde.
Mai dulce-i rodul viilor;
Verdeața e mai verde.

Mai nalte sunt înălțimile,
Mai cald e mândrul soare,
Mai limpezi limpezimile
De râuri și izvoare.

Iar fetele cu florile
Mai viu râd între ele,
Și spun privighetorile
Mai tainic vers la stele.

Aice-i țara basmelor
Ce-ngână-a noastră minte
Prin freamătul fantasmelor
Din timpi de mai nainte.

Aice-i vestea Doamnelor
Din lumea legendară,
Ș-a prelungirii toamnelor
Sub cerul de primăvară.

Aice-i țara țărilor
Ș-a doinelor de jale
Ce-n liniștirea serilor
Te țin uimit în cale.

Aici cu lăcrimioare
Bujori se prind în horă.
Aice însuși soarele
Are-ntre flori o soră,

Și-n stâncele Carpaților
Cresc păseri năzdrăvane,
Și-n sufletul bărbaților;
Mândriile române!

O! gura dulce-a raiului,
Tu dai prin o zâmbire
Și fericire traiului,
Și morții fericire.

Luceferii eterului
Răvnind privesc la tine,
Și toți îngerii cerului
Te-au îndrăgit ca mine!

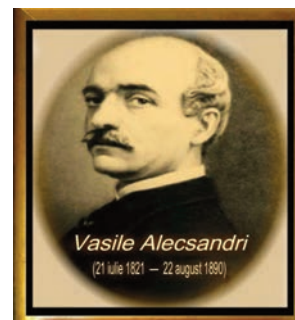
Hora

Iată! hora se pornește
Sub stejar, la rădăcină.
Iată! hora se-nvârtește...
Vină, puico, vină.

Lângă mine vin', draguță,
Să te pot strânge de mână
Ca ieri seara, la fântână;
Mario, Măriuță!

Duh-de-Spaimă!
Piei-Nălucă!
Sună bine-n cobză, sună,
Să nu-ți fac spetele strună
Și chica măciucă.

Tu, Fes-Roș cu giubea lungă!
Din arcuș trage mai tare,
Căci în gard am un par mare
Și mulți bani în pungă!

Tot așa pân-în deseară!
Mult frumoasă-mi e puicuța,
Ca o zi de primăvară,
Maria, Măriuța!

Tot așa, tot voinicește!
Nu mă dați, măi, de rușine,
Căci gurița ce-mi zâmbește
Vără dracu-n mine.

Mi-am pus flori la pălărie,
Mi-am pus flori, mi-am pus
mărgele

Să se uite cu mândrie
Puicuța la ele.

Am cămașă cu altiță,
Tot de fir și de mătăasă,
Am pe spate-o durduliță...
De nime nu-mi pasă!

Nici de vornic, nici de
dracul,
Nici de vrajă ciocoiască,
Nici de turc, nici de cazacul...
Țara să trăiască!

Bateți toți într-o lovire
Să vuiască-n fund pământul;
Lumea-ntreagă să se mire,
Și Dumnezeu sfântul!

Sunt sătul de biruri grele
Și de plug, și de lopată,
De ciocoi, de zapciele
Și de sapă lată.

Astăzi horele sunt pline!
Crape-mi sura opincuță,
Și să mor în joc cu tine,
Mario, Măriuță!

Centenarul Marii Uniri

„Suntem la fel de puternici pe cât suntem de uniți, la fel de slabi pe cât suntem divizați”

Ralph Waldo Emerson

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Marea Unire din 1 Decembrie 1918 a fost și rămâne pagina cea mai sublimă a istoriei românilor. De la Burebista, de acum 2100 de ani, nu am mai avut un stat atât de puternic ca cel înființat la 1 decembrie 1918. Întregul an 1918 este important și plin de semnificații, motiv pentru care este corect să vorbim de Anul centenar 2018 și, în consecință, să-l comemorăm pe întreaga lui durată. După cum observăm, practic, unirea tuturor provinciilor românești a fost realizată pe parcursul întregului an 1918. Procesul a fost etapizat, programat și dus la împlinire cu multă pricepere necesară, în navigarea prin ape tulburi ale contextului internațional. România întregită s-a realizat într-un context istoric deosebit, prin trei momente succesive, pe cale democratică, prin adunări cu caracter reprezentativ: unirea Basarabiei, a Bucovinei, a Transilvaniei cu țara-mamă. La începutul anului 1918 România părea să fie abandonată și era singură în fața puternicilor inamici ale triplei alianțe și cu spatele la o armată rusă căzută în mână

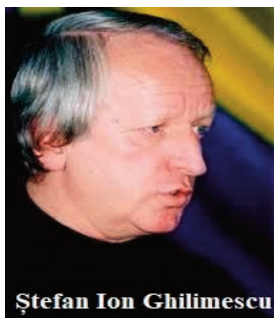
bolșevicilor de la revoluția din noiembrie 1917. De aceea, s-a trecut la acțiuni naționale care au avut un mare răsunet în mințile și inimile oricărui român care simte românește. Oamenii politici ai vremii în frunte cu regele Ferdinand și regina Maria au înțeles situația geopolitică a României din acele vremuri și au acționat cu diplomatie pentru o unificare a tuturor românilor. Marele diplomat Nicolae Titulescu afirmă că “Problema care se pune azi României, e înfricoșător, dar simplu; sau România pricepe datoria pe care i-a creat-o evenimentele în curs, și-atunci istoria ei abea începe, iar viitorul ei va fi o răzbunare prelungită și măreață a umilințelor ei seculare; sau România, mioapă la tot ce e „mâine”, cu ochii mari deschiși la tot ce e „azi” nu pricepe și înlemnită stă pe loc, și atunci istoria ei va înfățișa pentru vecie exemplul unic și mizerabil, al unei sinucideri viețuite. Din împrejurările de azi, România trebuie să iasă întreagă și mare! România nu poate fi întreagă fără Ardeal!”. Putem completa acum la 100 de ani de la Marea Unire că România nu este întreagă fără Basarabia și fără nordul Bucovinei!. Anul 2018 este un motiv de sărbătoare, dar și un prilej de gândire pentru fiecare român de astăzi. Miracolul unirii nu s-a făcut în condiții ușoare, România era vlăguită de război și epidemie, parțial ocupată de armatele străine și departe de aliații săi, care la rândul lor aveau probleme de supraviețuire. Luptele pe frontul

vestic nu se terminase și nu se cunoșteau învingătorii. Toate nemulțumirile și dezbinările noastre de astăzi par neînsemnate față de ceea ce au avut de înfruntat înaintașii noștri. Și, totuși, au reușit acolo unde toți cei dinaintea lor dăduseră greș de nenumărate ori. Au reușit pentru că au acționat împreună pe toate meridianele lumii. Am avut reprezentanți în mai toate statele lumii care aveau un cuvânt de spus. Primul loc era deținut de Statele Unite, al cărui președinte Woodrow Wilson avea o mare viziune pentru pacea ce urma să fie încheiată. A fost adeptul autodeterminării popoarelor și formării statelor unitare naționale pe baza liberului consimțământ al acestora și formarea națiunilor unite, un for mondial de susținere a păcii. Aducem omagii unor mari figuri naționale: gânditori, oameni politici, militari sau simpli cetățeni. Istoria a scos în evidență contribuția fiecărui participant la Marea Unire și i-a așezat pe pedestalul nemuririi. La vremea lor nu erau mari eroi, ci doar simpli oameni ca noi, cu defecte și calități. Unii erau ambițioși sau nerăbdători, alții pesimiști sau descurajați. Însă, la momentul 1918 fiecare a reușit să lase totul deoparte și să se pună în slujba unui țel mai presus de ei, formarea unui stat unitar, democratic și care urma să fie statul tuturor fiilor săi, indiferent de etnie sau obținuiri ideologice. Pentru prima dată a fost realizată o unitate în diversitate. Moștenirea pe care au lăsat-o nu a

→ Continuare în pag. 5

ION IANCU VALE UN PALADIN ÎNDRĂZNEȚ

Ștefan Ion Ghilimescu

Ion Iancu Vale este unul dintre cei mai nativi, mai curați și mai viguroși poeți pe care i-am cunoscut în România sfârșitului de secol XX și începutului de Nou Mileniu. Într-o lume

unor influențe directe sau „intertextuale”, dar, indubitabil, amintind, când de universul tradițional din La lileci(i) lui Marin Sorescu și de Spoon River(ul) lui Edgar Lee Masters, când de realismul magic al Macondo(ului) lui Marquez ori de atmosfera miturilor păgâne din Radunița lui Esenin, rămâne expresia originală a unei înzestrări certe care a ajuns însă la maturitate extrem de anevoios... Revelații(le) din volumul de față este creația, în mod cert, a unui poet, cu adevărat de excepție.

denaturată, pe cât de meschină, calică și fudulă, tot pe atât de lașă, clorotică și corcită, navigând împotriva curentului, spre „Ultimul Far” al unei tainice chemări, cu mijloacele exclusive ale unui verb de neuzate frusteți, acest paladin îndrăzneț nu conține să ne îndemne să luptăm din toate puterile pentru a ocroti „sâmburele încă viu” și miraculos al vieții. Poezia sa, amintind, în lipsa

→ Continuare din pag. 4

fost doar un cadou, ci o datorie, aceea de a hrăni și crește zi de zi, prin faptele modeste ale fiecăruia, avuția națională. La 1918, pe toate teritoriile în care erau români, oamenii politici cei mai diferiți, adversari înverșunați pe viață, au știut să-și dea mâna și să lucreze împreună. Îi separau educația, caracterul și ideologiile, dar aveau în comun un lucru: toți doreau o Românie unită și democratică în care să se poată afirma liber. Diferențele acestea nu au fost surse de vulnerabilitate, ci factori de libertate în gândire care au condus spre libertate și democrație, factori care ne îmbogățesc. Așadar, trebuie să învățăm din exemplul marilor înaintași de la 1918 și să nu lăsăm ca ceea ce ne desparte să ne dezbine.

România Mare a cuprins între hotarele sale multe minorități naționale și religioase. Sub un singur steag toate minoritățile sau dezvoltat în siguranță și egalitate. A fi uniți nu înseamnă a fi toți la fel, ci a defini și păstra un sanctuar sufletesc comun, o Românie a tuturor care nu admite negociere sau conflicte. Asemenea unui arbore, fiecare ramură crește altfel, dar fiecare contribuie la soliditatea trunchiului comun. Dacă reușim să ne privim în față și să găsim, dincolo de opiniile fiecăruia, cele câteva lucruri sacre care sunt în custodia noastră comună, atunci vom putea să ne privim în ochi și buncii pe care-i omagiem, dar și nepoții care așteaptă de la noi o Românie stabilă și demnă pentru cel puțin încă 100 de ani. În anul Centenarului Unirii,

România a rămas singură, destrămată și dezbinată într-o Europă fără nici o perspectivă. Cunoaștem din experiența trecutului că, în asemenea ceasuri, rămânem singuri în fața destinului. Și tot din această experiență mai cunoaștem că, adeseori, biruindu-te pe tine, biruiești vremurile. Nu întrebări, nu alarme, nu amăgiri, nu deșertăciunea cuvintelor ne va șterge amarul încremenit pe buze. Tăria tăcută din noi și transformarea noastră a românilor să răscumpere acest amar de azi și să ne dea încrederea zilei de mâine. E povara de dincolo de morminte a voievozilor noștri din veac adormit, care au știut să înfrângă brutalitatea timpurilor cu armele timpului, făcându-și o armă din acel timp.

„UMANISMUL, UN PROGRAM INFINIT” DE LA FILOZOFIA CULTURII LA CRIZA SUPRAVIEȚUIRII (III)

Dragoș NICULESCU

Continuare din numărul trecut

3.2. Raportul religie - știință și recunoașterea adevărului teologic.

Demne de menționat sînt prelegerile ținute de John Henry Newman, între anii 1854 și 1858, ca rector al Universității Catolice, pe care episcopii irlandezi doreau să o fondeze la Dublin, la recomandarea Sfîntului Scaun. Deși proiectul universității a eșuat, prelegerile lui Newman au fost considerate drept constituind cel mai influent tratat modern de filozofie a educației din lumea anglo-saxonă. În cadrul prelegerilor, Newman vorbește și despre pericolul pe care îl reprezintă nerecunoașterea și neurmărirea adevărului teologic, depozitarea lui de demnitate care i se cuvine, în contextul în care „cunoașterea universală” a lui Newman presupune obligatoriu recunoașterea adevărului teologic. Și pericolul este acela că alte științe se vor grăbi să acopere domeniul care îi este propriu religiei, depășindu-și ilicit limitele, ba mai mult, prin ignorarea principiilor religiei, ajungînd la manifestări anti-religioase, păgîne, imorale sau veroase, științe cum ar fi: arta, ideologiile științifice, economia politică. Leșind de sub spiritul și protecția religioasă, ele vor deveni imediat vulnerabile și supuse căderii în păcat. De asemenea, Newman subliniază și recunoaște rivalitățile existente în timp între teologie, știința sacră, bazată pe doctrina revelată, și științele fixe, pozitivistice, deși acestea nu ar avea ce să caute într-o universitate catolică, ce, prin tradiția aristotelico-tomistă a culturii sale filozofice, este dator să

practice un act educativ conciliator, întregitor și valorificator al potențialului gnoseologic al celor două sectoare, este chemată să sprijine căutarea adevărului prin susținerea reciprocă a celor două domenii umaniste. Iată însă că, din păcate, astăzi nu mai este vorba numai de rivalitățile dintre cele două tabere, ci de un conflict deschis, declarat. În epoca noastră, se pare că nu Biserica se teme de știință, ci știința laică este cea care dă semne că se teme de religie și de cunoașterea revelată. Dovada cea mai bună a acestui lucru este protestul din ianuarie 2008 al profesorilor de fizică împotriva vizitei Papei Benedict al XVI-lea la universitatea La sapienza, fondată în 1303 de către un alt pontif, Papa Bonifaciu al VIII-lea. Cuvintele Cardinalului Newman, nu temporal, căci sînt anterioare, ci prin conținut, stau ca o dură lovitură corectoare dată reforma-torilor de azi ai învățămîntului european, birocrăților europeni care vor să înlocuiască întreaga tradiție umanistă cu simbolistica stearpă, lipsită de suflet, corupătoare de minți a pragmatismului, tehnicismului, economismului: „pentru a deține orice adevăr, trebuie să avem întregul adevăr; și nici o știință singulară, nici un cuplu de științe, nici o familie de științe, și nici măcar întreaga știință seculară nu înseamnă întregul adevăr; adevărul revelat aparține într-o mare măsură sferei științei, filozofiei și literaturii, și a-l pune la index, ca un elogiu la adresat științei seculare, înseamnă pur și simplu că, sub aparența unui omagiu, științei i se aduc niște daune serioase.(...)”

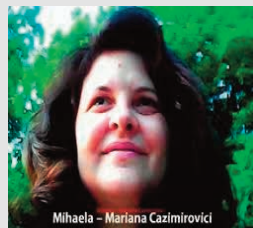
Dragoș Niculescu

Religia revelată furnizează altor științe niște fapte la care acele științe nu ar putea niciodată ajunge doar prin ele însele; și infirmă în același timp alte fapte aparent reale, pe care le-ar putea imagina acele științe. Astfel, în istoria științei, conservarea rasei umane în arca lui Noe este un fapt istoric la care istoria nu ar putea avea niciodată acces în absența Revelației; și, în sfera fiziologiei și a filozofiei moralei, progresul și perfectibilitatea rasei noastre sînt un vis, pentru că Revelația le contrazice, indiferent cît de pluzibil ar fi ele susținute de cercetătorii științifici. Prin urmare, catolicii nu se tem de cunoașterea umană, dar sînt mîndri de cunoașterea Divină, și consideră că omiterea oricărui tip de cunoaștere, fie ea umană sau Divină, nu este cunoaștere, ci ignoranță”.

3.3. Îndepărtarea de religie și morală. Înlocuirea termenului de adevăr cu cel de progres.

Pe John Henry Newman și pe Socrate îi propune Cardinalul Ratzinger (Papa Benedict al XVI-lea) drept ghizi în analiza pe care o întreprinde asupra conștiinței morale care aderă la căutarea adevărului, în volumul său, „Despre conștiință”, volum redus ca dimensiuni, dar consistent, care tratează criza

→ Continuare în pag. 7

Bizarul inovator românesc

Mihaela-Mariana Cazimirovici

Deși în plan ideatic pare să-și fi dezlegat toți caii creației, poetul Valentin Rădulescu, în noul său volum „Inorog iubit uniform”, ține elegant și subtil frâiele destinului său poetic, dezvăluind adevăratul sens al jocului său cu lumea printr-o cosmologie bine ticluită: „Cu vorbe înecate-n spume/ luna cucoana surdă mă învață/ să cumpăr cerul de la lume/ și cu profit să-l vând în piață// (inițiere) (p. 11).

Aparent într-un univers bizar, în care solicită atenția semenilor, creează un jurnal cu aer testamentar: „să mă vedeți cum mă îmbrac/ cu minen-n chip de mort//” (blestem) (p. 16), fortificat de acele scurte, dar importante reveniri în cotidian, în zona socialului real românesc: „La codri urlă ferăstraie/ da-n jalea lor n-am timp să mă scufund//” (schimbarea la față) (p. 12) sau „Porțile de fier au căzut” (măcelul din ape) (p. 27), dar și „Trec în paradă zile sătule de sânge și plăți” (de ziua ta) (p. 74).

De fapt, de-aici pornesc durerile autorului, iar restul, precum fumigenele, cin să acopere poetic urmele unei vieți ce pare de etrăit și care necesită, pe de o parte, crearea unei alte lumi, una iluzorie, evident.

Pe de altă parte, o cunoaștere a presupuselor tendințe actuale, „Planetele-și schimbă planul de marș/ Supuse unui timp din ceas chinezesc” se îmbină continuu sau, mai degrabă, se împletește constant, însă în cantități diferite, cu intarsii dogmatic-creștine, într-o nărcare de izbăvire pe cont propriu: „Părinte schimbă o lume cu alta de poți/ Și adu-mi iertarea într-o zi pământescă//”, în aceeași poezie, intitulată „de ziua ta” (p. 74). Aceasta prinde în structura sa toate registrele importante ale volumului și, de aici, ne putem extrage eficient, am spune, o tentativă de schematizare; poetul inovează, deci, utilizând: 1. încercarea de a se salva prin 2. construirea unui univers propriu, 3. conștientizând și atenționând asupra multitudinii problemelor sociale, dar și 4. Apelând la o ieșire creștinească; împletind astfel patru fire.

Așadar, poetul cere moartea ca pe-o izbăvire, „Soră bună/ Dragă moarte??” (previziune) (p. 49), pentru că „Viitorul/ A intrat/ În trecut” (trecutul ca o rană) (p. 71). Însă, așa cum spuneam anterior, conștientizându-și deschis rolul pe care-l are, nu abdică, ci continuă să adere la lupta-mpotriva iluziei, pe care se bazează lumea bizară de azi: „Din zori cerșești la singura cărare/ Ce duce în direct la tvr/ Întrebi mereu de-i geea fată mare/ Și-averea de e mare câtă e//” (pe axa nord-sud) (p. 86).

De aceea, cu disperare și durere, dar ascunzându-le jovial, traduce-n poezie mersul unui viitor sumbru, trăit într-o orbire continuă.

Finalul e caracteristic acestei construcții de o consistență, frumusețe și relevanță deosebite, ce folosește rima – de multe ori, încrucișată – ca pe un ajutor în dezvoltarea ludicului, mai degrabă, decât în a crea neapărat muzicalitate versurilor. Și tot finalul deschide o șansă prin rezervarea unui nou timp și unui „[...] alt loc de reședință-n univers” (saturație) (p. 194), nelăsând totuși întinericul decât în urmă și nu ca pe un câștigător în fața vieții, a propriei existențe.

(„Inorog iubit uniform”, poezii, de Valentin Rădulescu, Editura Amanda Edit, 2018, 199 p.)

→ Continuare din pag. 6

contemporană a valorilor morale și propune câteva remedii pentru maladiile sufletești ale omului de astăzi. Însăși convertirea lui Newman la catolicism dovedește forța determinației de recunoaștere a adevărului, respectul și smerenia față de acest adevăr, pe care l-a pus mai presus de condiția sa subiectivă, habituală. Ratzinger suține că „problema critică a epocii moderne” este înlocuirea conceptului de adevăr cu conceptul de progres. Astfel, „așa numita etică ideologică, sau a consecințelor, devine, în cele din urmă, nihilistă” și deschide drumul dictaturii relativismului, în care cei mai puternici își impun asupra celor slabi standardele lor subiective.

În cel de-al doilea eseu al

volumului, Cardinalul abordează problemă descompunerii morale a lumii contemporane, a maladii interne mortale a omenirii în sensul distincției dintre rațiunea morală și rațiunea care cuantifică tot ceea ce este măsurabil și cantitativ. Morala, care ține de domeniul libertății, este subjugată de presiunea pozitivistă a unei calculări a compo-tamentului uman, pentru a descoperi o formulă tehnică a fericirii. Pe de altă parte, s-a instituit practica pozitivistă a exilării moralei și religiei într-o zonă „neștiințifică”, depărată de cunoaștere. Efectul negativ al acestei expedieri a moralei în sfera subiectivului este că, după ce morala pozitivistă s-a atenuat, conștiința a fost privită ca o divinizare a subiectivității. Cunoașterea morală își

are însă două surse de extracție în dimensiunea subiectivității, și acestea sînt: 1. ascultarea necondiționată față de voința lui Dumnezeu și 2. garantul comunitar al moralei, prezent în tradițiile și moravurile unui popor, în înțelepciunea lui transmisă de generații. Și, ca o concluzie la conflictul cu eronatele direcții ale lumii de azi, Papa Benedict al XVI-lea, în numele său personal și în cel al Bisericii, afirmă că „dictatura relativismului” nu poate supune ființa umană creată de Logos, creația avînd în ea însăși o raționalitate care ne precede, „care poate echilibra propria noastră rațiune și ne poate feri de iraționalitatea exterioară”.

Continuare în numărul viitor

EMINESCU UNIVERSALUL

Pata albă-revelația divină

George Toma VESELIU

George Toma Veseliu

Continuare din numărul trecut

Cităm în continuare observațiile sale, de o densitate fără egal, despre proza corectă dar privită de cercetătorii ulteriori și mai ales de eminescologii de pe mapamond, care prin pana universitarului dr. Dumitru Copilu-Copillin oferă cititorului posibilitatea străinilor de a descoperii în proza eminesciană problematica ideatică a operei poetului nostru național, problematică pe care o subliniază întregind portretul operei eminesciene: „Proza literară a lui Eminescu s-a bucurat, pare-se de o prețuire mai mică; va fi contribuit la asta și concepția purității genurilor atât de dominantă în critica veacului trecut. Proză de poet, nerăspunzând regulilor epice și complăcându-se în fantastic, nuvelele eminesciene au fost socotite un fel de exercițiu interesant, când de teme, identificate atât de scrupulos, când de frumusețe expresivă, cu atâtea ecouri, strălucite e drept, din și înspre poemele lui. Văzute din afară, sau numai în caracterul lor „livresc”, de influențe romantice, nuvelele participă în realitate la toate acele mari poeme de maturitate ale lui Eminescu, între care cea mai adâncă e Luceafărul, în toate acele mituri lirice, în care se află temeliile personalității lui. Și nu trebuie să trecem cu vederea nici acea încercare de tinerețe care este Geniu

pustiu, socotită numai de importanță biografică și ca un exercițiu, din care s-au desprins unele trăsături portretistice ale Sărmanului Dionis, sau din care s-au reluat unele pasagii foarte apropiate textual și trecute în cea mai însemnată povestire fantastică a lui. Drept vorbind, nuvelele lui Eminescu nu sunt fantastice decât în măsura în care e și Luceafărul, faptele desfășurându-se pe un plan de fantasticitate; sensul lor este însă cu totul simbolic, traducând o viziune lirică, alcătuind etapele unui mit al vieții. S-ar părea că exclusiv experiența erotică formează centrul lor; de la Geniu pustiu (1869) la Făt-Frumos din lacrimă (1876), trecând prin Sărmanul Dionis (1872-1873) până La aniversară (1876), povestirile eminesciene sunt străbătute de o linie groasă: obsesia fericirii prin iubire. Obsesie comună tuturor romanticilor și temă abordată în toată lirica lui”.*

Acest citat nu l-am adus în comentariul nostru decât în scopul de a lămuri, într-un anume fel, alcătuirea acestui studiu recent despre universalitatea lui Eminescu, de o valoare monumentală: deși nu este scris cumva în maniera exegezelor eminesciene pe teme, motive ale creației, studiul lui Dumitru Copilu-Copillin, este o structură constructivă specială a premiselor reale de asimilare a lui Eminescu în literatura universală prin prezența în lumea întreagă a spiritului eminescian, reflectat în opera (poezia, proza, publicistica) și ecourile care poartă spre toate zările lumii mesajul personalității sale literare de rezonanță universală, însemn al acceptării/recunoașterii valorii genialului poet român. În citatele din carte, prezentate lectorului, se găsesc și se explică, într-un anume sens, de

Dumitru Copilu-Copillin

ce Eminescu este înțeles, perceput și recunoscut ca model internațional în privința abordării creative a unor teme literare și categorii estetice fundamentale, care circulă, indiferent de distanța temporală și geografică în multitudinea culturilor, fiind un element de coeziune spirituală, un factor estetic unificator al culturilor. Meritul deosebit al acestei exegeze constă în faptul că schimbă pentru prima oară direcțiile de cercetare: una în interior și alta în exterior căutându-l prezent în conștiința altor culturi, desigur în medii ezoterice, literare, însă și în unele zone exemplu Occidentul, - mai ales Europa sau Orientul, - mai ales, Rusia și apoi statele constituate ale fostei URSS, fără a ignora penetrația operei eminesciene în două țări care au aproape trei miliarde de locuitori, respectiv, China peste 1,380 miliarde și India peste 1,320 miliarde. Bunăoară, spuneam că, grație mijloacelor tehnice moderne, translarea poeziei și prozei eminesciene în limba artificială esperanto de pe canalele online, aprox. 20 milioane de chinezi ar fi putut lua contact cu opera și viața lui M. Eminescu.

Pentru un lector neavizat aglutinarea de informații privind prezența spirituală în lumea întreagă nu reprezintă, practic, un fenomen de

factologie, dar prin descoperirea prezenței lui Eminescu în teritorii exotice aflate în Oceanul Indian la S.E. Africii - unde locuiesc în Madagascar cca 19 mil. locuitori, vorbitori de limbi oficiale malgașă, franceză, engleză - prin intermediul enciclopediei internaționale online Wikipedia, Dumitru Copilu-Copillin dă acestui lector exotic posibilitatea, stărnită de curiozitatea unora care animă existența prin procesul activ de cunoaștere creându-i un confort intelectual imposibil de respins.

Cartea este, așadar, un tezaur de documente, de posibilități de operare unde se poate afla ce rol joacă Eminescu în cultura lumii, iar prin prezența, prin interesul pe care-l stărnește, el, este cel mai important agent, ambasador al României în lume, demonstrând valoarea spirituală a poporului român format aici în Carpați de peste 15 mii de ani. Abordând cu curaj o bibliografie adecvată trebuie să constatăm faptul că universitarul dr. Dumitru Copilu-Copillin intră în inima problemei cauzelor permisibilității spiritualității românești prin geniala operă a lui Eminescu, consolidând acest microcapitol al „petei albe” (1866-1867). De aici se poate deduce explicarea sincronismului și protocronismului culturii noastre.

Iată un fragment care explică producerea fenomenului de conversiune divină a poetului de 16-17 ani: „Revenind la poemele Panorama deșertăciunilor (cu trimitere la unele legende biblice n.n.), Povestea magului călător (ș. a. bijuterii lirice n. a.) fizicianul Ioan Câmpian consideră că reprezintă un „efect al «Revelației», cu filiații în anul 1867, decisiv în planul biografiei și creației” poetului. Devansând concluziile probatorului din cartea „Eminescu, magul călător”, eminescologul Dumitru Copilu-Copillin întrevide efectele fenomenului «1867» în amploarea și potențialul evenimentelor ulterioare din viața și creația lui Eminescu. Ca o primă semnalare publică, în acest înțeles, se remarcă un editor și exeget

de prestigiu al vieții și operei eminesciene, Ion Scurtu, care, încă la început de nou secol XX, printre puținii din epocă sesizează fenomenul: „Pentru cunoscătorii mai de aproape ai mersului vieții lui Eminescu, el pe apăsarea în zorile tinereții ca predestinat, - a devenit cel mai adânc și cel mai larg exponent al sufletului românesc”.

„Încercând să descifrăm sâmburele «realist» al creației eminesciene din anii marcați de fenomenul «Revelației», sub aspectul efectului – imediat, dar și ulterior –”, remarcăm și noi ceea ce constata autorul cărții despre universalitatea lui Eminescu, evident ca „efect al fenomenului «1867»”, înțeles ca „misiune asumată:...dobândirea unui potențial uman și creator supradimensional [suprauman], ...reflectat atât în activitatea civică” a omului politic dăruit cauzei naționale până la sacrificiu de martir, ”și în opera scrisă” a poetului, prozatorului, dramaturgului, jurnalistului, cât și în destinul postum” al operei, „în procesul ascendent de cunoaștere, recunoaștere și consacrare în lume ca valoare universală. Dovada o reprezintă traducerile și ecoul lor în principalele limbi ale lumii, așa cum se poate constata și din paginile cărții de față (p. 53)**.

Această posibilitate de translare a poeziei, prozei și publicisticii eminesciene și multiplicarea impresiilor critice de la o limbă la o altă limbă explică acel fenomen de care aminteam, - sincronizarea culturii românești și universale prin Eminescu. Această situație este cea care dă studiului un merit deosebit, dar fenomenul poate să aibă o extensie a valorificării operei lui Eminescu, simbolul absolut al spiritualității românești. Spre o înțelegere mai exactă a fenomenului sincronizării prin Eminescu, oferim lectorului nostru analiza procesului sincronizării și protocronismului. În acest sens alăturăm un comentariu făcut în cartea lui Ilie Bădescu, Sincronism european și cultură critică românească, Editura Științifică și Enciclopedică (p. 25-26).

„Reluând ideea lui Noica despre «înțelepciunea limbilor» și culturilor (din cuprinsul cărora limba este doar o parte)” se poate spune că „înțelepciunea lumii știe lucruri mai adânci decât poate rosti înțelepciunea unei singure” culturi. Dar fiecare cultură „este și ea, la urma urmelor, înțelepciune a lumii într-una din versiunile ei. Iar această înțelepciune a lumii are efectul nevoii de experiență particulară” a culturilor, „spre a explora în toate felurile realitatea și a-i trece cunoașterea în... valori. Știința culturilor nu s-a sfiit să recunoască aportul de neînlocuit al fiecărei culturi la «marea cunoaștere». Dirijat de principiul pluralismului culturilor, un lingvist ca Lee Whorf afirma cu temeinicie că limba Mopi a pieilor roșii este, în multe privințe, «mai potrivită pentru teoria relativității decât germana ori engleza». Toate au o identitate proprie, care însă nu trebuie limitată prin postularea aceluia ceva specific” doar lor.

Subliniem încă o dată că marele merit al cărții „Eminescu Universal” este tocmai deschiderea unui nou orizont interior și exterior a regândirii portretului eminescian. În plus, faptul, nu întâmplător, că Eminescu-Universalul – prin opera sa – deschide culturilor internaționale posibilitatea de a se regăsi într-o mitologie comună, mai ales în zona limbilor indo-europene, limba lui Eminescu, temele existențiale, filozofice, erotice fiind punți de comunicare, puncte de unificare a viziunilor poetice. Se impune de la sine, ca necesitate, o acțiune care se desfășoară deja sub ochii noștri, traduceri ample din opera lui Eminescu în limbile internaționale, germană, franceză, engleză, latină, italiană, spaniolă, rusă, chineză, atât în editurile din România cât, mai ales, în editurile străine. E un proces greu dar realizabil pe un parcurs care continuă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea spre începutul primului secol al mileniului al III-lea.

Continuare în nr. viitor

Grigore Grigore

POEME

Grigore GRIGORE

Azi noapte

*Azi noapte am visat că te iubesc
în vis e mai ușor și reușesc*

*pe uliță copiii se jucau
și ne priveau mirați și se uimeau
căci joaca noastră nu era a lor
nici noaptea nu avea tristul fior*

*al îndoielii ce mă stăpânea
azi noapte a fost noaptea cea mai grea*

*doar inima din mine se zbătea
c-un ochi plângea și c-un alt ochi râdea*

Sunt femei

*Sunt femei pe care le-am visat
în copilărie*

*sunt femei pe care le-am visat
în adolescență*

*sunt femei pe care le-am visat
în tinerețe*

*sunt femei pe care le-am visat
la bătrânețe*

visul totdeauna face bine

*sunt femei care au visat
că au făcut dragoste
cu mine*

visul totdeauna face bine

Flăcările

*Flăcările noaptea sunt
mult mai vii decât ziua*

*șerpilor nopții sunt negri
șerpilor zilei sunt albi*

*ei învârt roata morii care
sparge bobul de grâu cu piua*

*numai morarul se roagă mereu
să fie apă câtă dă Dumnezeu*

*flăcările pâinii sunt încuiate
între se poate și nu se poate*

Dumnezeu îmi face

*Dumnezeu îmi face zilnic semn
„Eu de ani de zile țin la tine
toată viața chiar ți-am făcut bine
vino la biserica din Lemn”*

*asta-mi pare mie că-mi tot cere
dar ceva în mine nu mă-ndeamnă
deși știu prea bine ce înseamnă
să primești când ți se dă putere*

*eu și Dumnezeu - și El cu mine
timpul ce-a trecut și cel ce vine*

Tu erai lacrima

*Tu erai lacrima mea neplânsă
te urmăream ziua
te urmăream noaptea
tu erai lacrima mea
din gât
te urmăream ziua
te urmăream noaptea
tu erai lacrima mea
din piept
te urmăream ziua
te urmăream noaptea
tu erai lacrima mea
din picioare*

*tu ești lacrima mea
cu care nu plâng*

Mersul pe jos

*Mersul pe jos
al femeii*

*pe culmea ideii
e sănătos*

Tu ai fost

*Tu ai fost pâinea mea furată
spicul de grâu
bobul de grâu
brazda bobului de grâu
femeia care mă orbea
c-un zâmbet șiret
întins până la brâu
tu ai fost cuptorul
tu ai fost izvorul
cu lacrima mea fericită
împărțeam lumea în două*

tu și ei

*pâinea mea furată
pâinea mea visată*

Am intrat

*Am intrat în camera ta
în camera ta am găsit
un pat
și-un tablou cu flori
abstracte*

*nu știu cine ți-a dat patul
dar florile
erau de la mine
și-și schimbau culorile
cu înserarea
și cu zorile*

*am intrat în camera ta
s-o fur
cu pat cu tot
cu tablou cu tot
cu tine cu tot*

Ți-am săpat o groapă

*Ți-am săpat o groapă-n gând
și acum încerc s-o vând*

*cine n-o va cumpăra
va cădea în ea.*

De aceeași vârstă cu România Mare

Anton Gagi

Sunt alături de nea Gheorghe în fața Monumentului Eroilor din satul Marginea, satul meu de baștină de la poalele Munților Leaota. Eu, om al locului, dar plecat cu treabă prin lume de la douăzeci de ani, el cel care a prins rădăcini aici. Îl privesc și nu-mi vine să cred că am în fața ochilor o sută de ani de viață: vârsta l-a gârbovit de parcă toată i s-a așezat numai în spate, dar nu în inimă și suflet, în privire, ochii sunt tot ageri, vii, sfredelitori, spune însă că pe la închieturi vârsta l-a șubrezit...

- Planetarele taică m-au lăsat, aici am o sută de ani, inima e cam ca la jumătatea vârstei, iar mintea e plină de o sută de ani, poate mai mult, dar asta nu-i rău. Știi câte ți se adună în minte într-o sută de ani?

- Câte bade Gheorghe?
- Cât pentru două, ba nu, cât pentru nouă vieți.
- Așa? Ia zi de ce m-ai adus aici la monument?
- Să-ți arăt ceea ce tu nu știi.
- Și ce nu știi eu bade?
- Vezi, aici pe monumentul acesta sunt cincizeci și trei de nume de eroi și ar fi trebuit să fie mai multe, bărbați care și-au dat obștescul sfârșit în Războiul cel Mare de Reîndrăgire a Țării.

- Da, vâd.
- Și cum ți se pare?
- Adică?
- E mult, e puțin?
- Nu știu. Poate că numărul e mare dacă ne raportăm la populația satului de atunci.

- E foarte mare măi omule. Satul acesta avea atunci vreo opt sute de suflete cu copii și femei, iar tineri, bărbați care să poată merge la război, nu erau mai mulți de două sute, și dintre ei cincizeci trei au pierit, dar mai sunt peste patruzeci dați dispăruți, adică tot morți că nu au mai venit niciodată acasă.

- Ai pe cineva aici pe monument?
- Uite, vezi aici la numărul șaisprezece?
- Da. Scrie Ion Burlacu.
- E unchiul meu, fratele lui tata.
- Și tatăl dumitale?
- Tata nu e pe lista aceasta de pe monument.
- E printre dispăruți, adică printre cei care nu s-au mai întors niciodată, spun convinși fiind că am ghicit situația.
- Nu. Pentru că dacă nu se mai întorcea nu mai apăream eu pe lume.

- Explică-mi atunci cum stă treaba nea Gheorghe.
- Ordinul de mobilizare a venit în august 1916 pentru mai mult de două sute de bărbați din satul acesta, tata avea treizeci și șase de ani, fratele lui Ion avea patruzeci și au plecat împreună, dar în

direcții diferite, unchiul la Câmpulung-Muscel, iar tata la București.

- De ce așa?
- Fiecare la unitatea din care făcea parte.

- Și ce a fost mai departe?
- Păi tata s-a întors relativ repede după front, pentru că pe cinci septembrie a fost rănit la Turtukaia. Un brand l-a lovit la omoplatul stâng încât a rămas beteag toată

viața, nu mai putea ține arma cu mâna stângă. Dar nu a ajuns acasă decât după două luni pentru că a stat prin spitale și a trebuit să mai intre și într-o comisie medicală care l-a reformat.

- Și unchiul?
- El a sfârșit așa cum scrie aici pe monument, adică în anul următor în august la Oituz. Desigur trupul lui nu a fost adus acasă niciodată, după el am primit numai hârtii și câteva lucruri personale.

- Și tatăl dumitale?
- Cu el e poveste lungă. A trăit optzeci și trei de ani, a murit în cincizeci și trei, dar cea mai mare realizare a lui...

- În afară de dumneata, îi iau vorba din gura, e...
- Lumea din satul acesta, în bună parte știe faptul că a fost la Alba-Iulia pe întâi Decembrie optsprezece.

- Da? Cum așa?
- De aici până acolo sunt câteva sute de kilometri, cu ce a mers el până acolo?

- Cu căruța. A făcut aproape două săptămâni. Avea cai buni, a plecat cu un alt confrate Ion Puiu se numea. Au luat cu ei și anumite produse de toamnă să facă negoț, fructe (mere, nuci, pere), dar și țuică produsul locului, acel an a fost unul bun pentru țuică.

- Cum i-a trecut lui prin cap așa ceva?
- Tata era o enciclopedie măi omule, avea numai patru clase, dar era tobă de istorie, iar atunci când îi vorbea cineva despre originea lui, a noastră, despre istoria locului intervenea și se făcea ascultat pentru că avea ce să spună. Îl invitau învățătorii să le vorbească elevilor de la școală despre istoria poporului roman, iar el se mândrea cu asta. Până când a murit nu a fost generație la care să nu vorbească de isprava sa cu mersul la Alba-Iulia la Marea Unire, îi plăcea să spună că: „și eu am înfăptuit Unirea”.

- Și dumitale ce ți-a povestit, că poate ți-a spus mai multe decât celorlalți?

- Tot ce a văzut și a simțit.
- Asta înseamnă că acum voi afla și eu.
- Da. Dar cu o condiție.
- Care?
- Dacă ești în stare să duci mai departe.
- Ia pune-mă la încercare!
- Păi cum ziceam Alexandru Burlacu, adică tata cu Ion Puiu au înhamat caii la căruța încărcată cu produsele locului și au purces la drum cam pe la jumătatea lunii noiembrie.

- Cum au trecut ei în Transilvania pentru că aveau nevoie de documente pentru trecerea frontierei...

- Hai-da-de! Ce documente domnule? Austro-Ungaria nu mai exista de facto, chiar dacă nu se semnase încă Tratatul de la Trianon. Oricum ei treceau în altă țară și ca să evite orice surpriză au ales un drum numai de ei știut până dincolo.

- Adică? spun surprins fiind de escapada pusă la cale de cei doi concitadini de-ai mei.

- Au luat-o peste munte către Moeciu profitând de faptul că iarna nu-și intrase în drepturi.

- Chiar așa?!

- Da. Peste munte au parcurs vreo douăzeci și cinci de kilometri până acolo, adică până la Moeciu. Aici aveau cunoștințe pentru că tata mai făcuse astfel de drumuri cu diverse produse de mai multe ori și a făcut și un popas de vreo două zile, apoi au mers mai departe pe drumul tradițional către Poiana Mărului, Șinca făcând mai multe popasuri pentru a-și vinde produsele pe care le transportau și pe la douăzeci și șapte noiembrie a ajuns la Teleac, o localitate pe malul estic al Mureșului la vreo zece kilometri de Alba-Iulia unde au poposit la un om al locului, român de-al nostru Ioan Sinedriu.

- Și au stat aici până la 1 Decembrie?

- Da. Pe 1 Decembrie dimineața devreme cu gazda sa, cu Ion Puiu și alți localnici câteva zeci, dacă nu mai mulți, îmbrăcați în straie de sărbătoare au purces spre Alba-Iulia spre Câmpul lui Horea unde se aduna mulțimea.

- Ce straie avea tatăl dumitale?

- Măi pruncule, îmi spune nea Gheorghe, deși nu mai eram de mult un prunc nici în comparație cu el, tata umbla numai în straie tradiționale, adică pantaloni albi din dimie, bocanci din piele, centură lată din piele neagră, cămașă albă de borangic, vestă de postav neagră, și o bundiță de oaie, iar pe cap căciulă de astrahan. Tot la fel era îmbrăcat și Ion Puiu.

- Ai pe acasă fotografii cu el îmbrăcat așa?

- De atunci nu, dar de prin anii cincizeci am. Măi omule tata era un om falnic, iar în ținuta pe care ți-am descris-o arăta ca un adevărat român. În satul acesta numeri pe degetele de la o mână pe cei care au ținut la tradiții așa cum a ținut el.

- Dumneata ai ținut?

- Până acum vreo treizeci de ani am ținut și eu, dar din momentul în care am început să găsesc din ce în ce mai greu dimie, postav, borangic, am renunțat, dar tot am acasă un costum întreg așa cum purta tata pe care-l păstrez pentru somnul de veci.

- Cum a fost ziua de 1 Decembrie?

- Au plecat dis de dimineață pe jos spre Câmpul lui Horea, era o zi de duminică, de iarnă, fără zăpadă, cu ceață, cu frig pe care nu l-a resimțit nimeni. Au trebuit să treacă de mai multe cordoane de gardiști înarmați până să ajungă la locul de adunare. Gărzile astea îi controla să nu dețină arme, nici albe și nici de foc. Au ajuns pe Câmpul lui Horea cu aproape două ore înainte de zece jumătate, ora la care era convocată adunarea. Aici a găsit, chiar așa devreme cum ajunsese el acolo, mulțime multă, mii, iar până la zece câmpul acela de câteva zeci de hectare devenise neîncăpător.

- Cum s-au adunat oamenii acolo?

- Adică?

- Îi rânduia cineva?

- Sigur. Se adunau pe provincii. Adică: bănațenii aveau locul lor, la fel maramureșenii, pe ăștia îi recunoșteai ușor după straiele lor (gaci, traiste, cojoace de oaie, clopuri), apoi bistrițenii care aveau pălăriile alea bătoase cu pene de struț, mureșeni, brașoveni, sibieni, din Țara Crișurilor, erau moți mulți că doar aici era patria lor, apoi urmam noi răgățenii (munteni, olteni, erau și dobrogeni) și desigur moldoveni. Pe ăștia din urmă nu era greu să-i deosebești, cum scotea unul o vorbă și spunea „oleacă, oi vini, dă-i brânci” era clar

că te aflai în preajma lor. Erau și bucovineni deși trecuseră doar câteva zile de când Bucovina revenise la patria mamă.

- Deci erau aici adunați oameni din toate provinciile românești?

- Da. De peste tot. Cred că și din Valea Timocului erau oameni aici și din Țara Ungurească.

- Și ți-a povestit cum a decurs adunarea?

- Sigur că mi-a povestit! Era greu să auzi un vorbitor în marea aceea de oameni, așa că organizatorii au pus patru tribune pe laturile Câmpului lui Horea. De la tribuna centrală Președintele Consiliului Național Român Central Ștefan Cicio Pop pe la zece jumătate a deschis Adunarea salutând mulțimea adunată acolo. „Frați români de pretutindeni a venit ziua cea mare, ziua în care putem sta la olaltă moldoveni, munteni și ardeleni visul nostru de veacuri”. Câmpul a răsunat de ovații de parcă marea aceea de oameni spărseseră barierele sunetului. A urmat la cuvânt Vasile Goldiș, care străjuit de cei peste o mie de deputați care tocmai votaseră Unirea Transilvaniei cu România în Sala Cazinoului a prezentat Moțiunea votată de deputați mai devreme. Și pentru ca fiecare participant la Marea Adunare aflat pe Câmpul lui Horea să audă ce se spune în moțiunea aceea, organizatorii au instalat patru tribune pe cele patru laturi ale câmpului de unde câte un tribun relua ceea ce spunea Goldiș de la tribuna centrală.

- Și cum a descris tatăl dumitale atmosfera de acolo?

- Domnule a fost bucurie mare! Fiecare punct am moțiunii a fost primit cu urale. Oamenii se îmbrățișau deși poate nici nu se cunoșteau, toți au sperat la o viață mai bună, în special cei din Ardeal care trăiseră secole ca minoritari în propria lor țară, deși erau majoritari.

- Adică?

- Păi măi omule în ținuturile Ardealului erau aproape șapte milioane de români care ani de-a rândul, zeci de ani au îndurat opresiunile a două imperii cel Habzburgic mai întâi, apoi cel Austro-ungar mai apoi, ei erau asupriți de vreun milion și jumătate de oameni care se bucurau de toate privilegiile din lume. Acum sosise vremea dreptății.

- După ce a venit de la Marea Adunare de la Alba-Iulia ce a făcut tatăl dumitale?

- Ohoo!! Păi se fălea nevoie-mare cu ce a văzut și a auzit el acolo și mult timp după aceea nu era zi lăsată de la Dumnezeu ca să nu povestească ce a trăit atunci. Ți-am spus că mult timp după aceea era invitat de învățători la școala din sat să povestească copiilor momentele la care a fost martor pe 1 Decembrie optsprezece pe Câmpul lui Horea pe pământ transilvan.

- Și după el bade mata ai povestit la alții aici în Marginea acele momente trăite de tatăl dumitale atunci?

- Da și iaca eu am ajuns să aniversez secolul meu de viață cu secolul de viață al Marii Uniri.

- La mulți ani bade Gheorghe! îi spun omului de lângă mine de o vârstă cu România Mare. Cu siguranță că voi mai vorbi cu dumneata ca să-mi mai povestești întâmplări din viața dumitale de un secol.

- Poate ar trebui să te grăbești pentru că nu știu cât mai are Dumnezeu răbdare cu mine, îmi spune moșul cu cel mai serios aer din lume.

- Așa am să fac bade, îi spun întinzându-i mâna omului care are a dat mâna cu istoria neamului.

CASA DE LA RĂSCRUCEA DESTINELOR

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Așteptam de mai multă vreme apariția unei noi cărți scrise de doamna Francisca Stoleru și, iată că, la începutul acestei toamne mi s-a împlinit dorința, semn că Preabunul știe și ce și când să ne dea pentru a nu ne lăsa să cădem în păcatul lăcomiei. Volumul intitulat: Casa de pe Colina Doamnei, apărut la editura 24 ORE din Iași, cu o prefață de Ion Holban, s-a dovedit fi exact lectura de care aveam nevoie, aceea plasată la limita între realismul concret al cotidianului și misteriosul necunoscut înconjurător, acel straniu pe care-l ignorăm doar pentru că am fost învățați să luăm în seamă numai ceea ce simțurile noastre imperfecte pot decela.

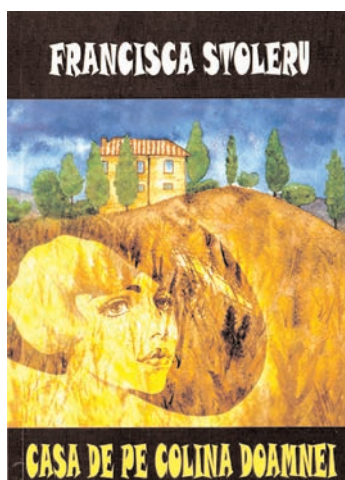
Și cum toată povestea se desfășoară în acel fascinant și provocator spațiu pe care noi europenii îl numim Orientul Apropiat, ea ne readuce în minte poveștile celor o mie și una de nopți cu parfumul lor special, cu seducția nedeșteptată de trecerea secolelor. Într-adevăr, autoarea plasează în mod absolut firesc întreaga acțiune a cărții cu precădere în acest spațiu multicultural, multiethnic, ori confesional deoarece numai aici, culorile, sune-tele ori aromele descrise pot întregi și completa în mod fericit peisajul narațiunii.

Aparent, însă numai aparent, personajul principal pare a fi o casă, una specific orientală, cu grădini, vitralii și mozaicuri, o casă care își începe istoria cu o iubire asimetrică dintre o tânără cu un nume seducător, exotic doar pentru cititorii europeni, Amal, o frumusețe cumpărată dintr-un bordel din Beirut de un negustor bogat, dar nici prea tânăr și nici prea arătos, mai mult lacom de tinerețe și frumusețe. Cum este și firesc, această dragoste unilaterală eșuează într-un adulter, iar Amal, conform obiceiurilor, va fi cea care plătește, cumplit, cu viața.

Tamburina cu care își acompania dansurile își pierde clinchetul senzual și dispare printre lucrurile din casă. Însăși casa se încarcă cu un blestem și intră în ruină.

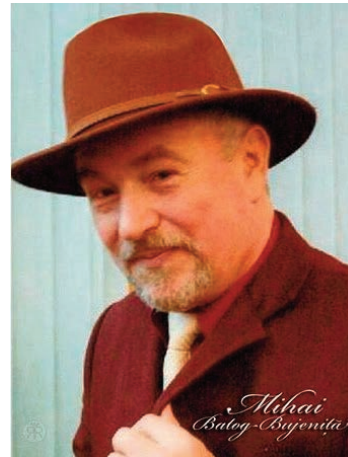
Doar că, așa cum se întâmplă adeseori, ruina ei va fi redresată de mai multe ori de personaje venite din spațiul realismului cartezian al Europei care sunt convinse că ideea bles-temului este doar o simplă superstiție promovată de câteva generații de femei din aceeași familie care cunoștea povestea de la prima slujnică a soției lui Ybrahim, Huda pe numele ei.

Prin casă încep să se perinde oameni veniți din alte spații culturale și chiar dacă, în mod fatal, găsesc, aparent întâmplător, vechea

tamburină și se înspăimântă de sunetul ei lugubru reverberat de toată casă, nu iau în seamă povestea blestemului, iar acesta lovește nemilos. Mdeh, suntem, așa cum am spus, în Orient, iar aici chiar și poveștile sunt parte din viață.

Cu o subtilitate remarcabilă, autoarea perindă în spațiul casei oameni de confesiuni diferite: islamici, catolici, creștini anglicani, evrei iudaici sau creștini, însă păstrători ai tradiției lor deși veniți de pe tot arealul european, dar și druzi. Este felul ei inteligent de a ne spune

că în fapt suntem copii aceluiași Dumnezeu și că Acesta ne privește pe toți la fel chiar dacă noi am făcut din religiile noastre doar un prilej de veșnice disensiuni. Vizibile, mai ales într-o perioadă excelent redată în carte, atunci când Europa, iudeo-creștină prin na-tura ei, își vâna cu ferocitate întemeietorii, cei care de fapt contribuiseră esențial la dezvoltarea civilizației considerată ca fiind cea de referință pentru întregul mapamond.

Dar, așa cum un grafician de succes reușește să redea un chip cu tot ce-i este specific din doar câteva trăsături de condei, Francisca Stoleru poate face acest exercițiu de măiestrie prin cuvânt. Ea descrie un om, un peisaj, atmosfera unui șteitl din nordul Moldovei, un cartier din Londra ori viața rurală a Angliei folosind minimum de cuvinte cu maximum de eficiență. Nu-ți trebuie decât o frază ca să înțelegi o relație familială sau una de iubire aflată în mugur ori trecută prin sita anilor. Acest mod de a scrie oferă cititorului o captivant-tă fluentă a lecturii, iar acțiunea nu are de pățimit din cauza excesului de explicații. Este desigur talent într-o astfel de abordare, dar se cunoaște și experiența căpătată din scrierile anterioare.

→ Continuare în pag. 18

MUZICA LUI PAUL POLIDOR ÎN CASA FAMILIEI TARKOVSKI

Carmen BRĂGARU

Carmen BRĂGARU

Într-o după amiază de octombrie mios, neașteptat de cald, mă îndrept spre casa familiei Tarkovski din cartierul de sud-vest al Moscovei. În fața acestei spectaculoase toamne aurii, toți copacii fac parcă reverențe adânci, cu crengile până la pământ. Nimic nu pare să se fi schimbat: aceeași liniște în părculețul din fața blocului, aceeași voce caldă răspunde la interfon, aceeași bucurie sinceră a revederii mă întâmpină în prag. Printr-o fericită coincidență, întâlnirea de anul acesta s-a nimerit chiar de ziua Marinei Arsenievna. În timp ce o ascult povestind despre ce a mai scris de când nu ne-am văzut, completată mucalit din când în când de soțul său, regizorul Aleksandr Gordon, mă umplu din nou de atmosfera tarkovskiană ce irumpe din fiecare obiect al apartamentului: din portretul tatălui, poetul Arseni Tarkovski, privind din ramă sever-scrutător prezentul, din fotografia mărită a fratelui, celebrul regizor Andrei Tarkovski, din puzderia de poze din care te urmăresc ochi de copii și nepoți cu chipuri de îngerași, din oglinzile devenite simbol în filmele fiului și amintirile fiicei.

Vine rândul meu să povestesc ce mai e nou prin România și să

despachetez darurile, mereu tradiționale, căci acestea sunt preferate: urcioare, farfurii smălțuite, linguri de lemn încrustat sau ștergere cusute în roș-alb-negrul nostru specific. Și tot ca de fiecare dată Marina Arsenievna se bucură copilărește de fiecare obiect în parte, așezându-l deja cu ochii minții în colțul menit. Aproape toate suvenirurile românești primite de-a lungul anilor - îmi mărturisește - au fost duse la casa de vacanță de la Tarusa. Așa încât, ori de câte ori

de muzică și poezie. Paul Polidor îi fermecase atunci pe toți cu melodiile interpretate, compuse pe versuri de Eminescu și Esenin. Soții Tarkovski-Gordon primiseră la despărțire un CD pe care îl duseseră tot în „colțul” românesc de la Tarusa și pe care, în atmosfera rustică a încăperilor, îl ascultă de fiecare dată când poposesc acolo, nesăturându-se de sonurile calde ale vocii cantautorului (1) român și de superbe versuri potrivite atât de bine cu linia melodică (2). Îi ascult

PAUL POLIDOR

mergem acolo, să vă avem aproape. În acea clipă fața i se luminează a zâmbet și mă întreabă: „Ce face iubitul nostru poet român?”. În prima clipă, ca orice român aflat în străinătate, mă gândesc la Eminescu, dar nu mă dumiresc de întrebare. Apoi, din amănuntele date de ambii interlocutori într-un glas, mă lămuresc cu uimire că se referă la Paul Polidor, pe care îl cunoscuseră cu câțiva ani în urmă prin intermediul profesorului Dumitru Balan. Micul grup de români fusese atunci într-un turneu la Moscova și Reazan unde se întâlneau cu iubitori

uluită și nu-mi vine să cred că, la mii de kilometri depărtare, Eminescu și Esenin, înfrățiți de glasul lui Paul Polidor, răsună pe colindele blânde și prin văile străbătute molcom de râul Oka.

(1) Corect: compozitor-interpret

(2) Discul conținea muzică de Paul Polidor pe versuri de: Serghei Esenin, Mateja Matevski, Mihail Sinelnikov, George Coșbuc, Miljurko Vukadinović, Grigore Vieru, Bahtiar Vahabzade, Anna Ahmatova; aranjamentul muzical și interpretarea în limbile rusă, română și sârbă – Paul Polidor

DEZORDINEA GALOPULUI

Ștefania OPROESCU

Prin 1992, scriitorul francez Marcel Moreau - sărbătorit anul acesta la 80 de ani -, autor a unui volum impresionant de scrieri „nici romane nici eseuri” potrivit traducătoarei Irina Petraș, filtra în stilu-i caracteristic, printre alte subiecte și fenomenul social abia petrecut în Europa de Est - căderea comunismului. Dușman „visceral” al mediocrității, disecă în volumul *Farmecul și groaza oscilării* (Ed. Libra, 1994), speranțe și îndoieli asupra schimbărilor din spațiul în cauză, dar și efectul extins în zona geografică sau istorică a teritoriilor ex comuniste. De la acel Est, „rezervorul nostru de romantism, geniul fibrelor”, speră autorul refacerea virginității spirituale a Occidentului printr-o manieră în fine destructurată de a gândi condiția umană ca aventură și tensiune.

Neliniștile i s-au adevărat în ultimii douăzeci și ceva de ani, cel puțin la noi: „...cum să împiedici (spunea atunci) popoarele din Est să nu cadă și ele pradă la ce e mai putred în Occident?... Le va trebui multă imaginație acestor popoare pentru a lichida comunismul fără a îmbrățișa tot materialismul nostru, această de nezdruncinat arhitectură a banului, a intoxicării, a publicității și a dezrădăcinării care este înspăimântătoarea față a crizei noastre spirituale. Nu vom avea de oferit acestor prețioși eliberați, în afară de ajutoare economice și câteva lecții de democrație, decât răul ascuns care ne roade, moartea din suflet și cinismele căpătuielii”. Nu numai că am copiat fără imaginație Occidentul de scenă, dar i-am croit și costume de bălci ieftin. N-a fost an din aceștia trecuți în galop, în care să nu răsuflă duhoarea vreunei făcături subterane, din care spiritul și sensul vieții au fost eliminate cu bună știință. Vara aceasta a fermentat rodul democrației autohtone în examenul de Maturitate. Tăria puțină a valorilor a fost umbră de borhotul umilinței. Fie pe orizontală, prin tentative ingenioase de copiere, fie pe verticală. De jos în sus, prin mituirea în deplină colaborare elevi-părinți a întregului aparat administrativ menit să asigure seriozitatea examenului. De sus în jos prin scăderea nivelului de dificultate a probelor alese. Decizie menită să spele rușinea procentelor mici de promovabilitate a anului 2012. Mană cerească pentru media, care, hulpavă, a apucat osul de ros de ambele capete, vorba „specialistului” de la sectorul cinci, cu rostogolitul când într-o parte, când în alta. Organul de control, în deplină lucrare cu ziariști zeloși, întinde rostogolul prin țară, făcând descoperiri incendiare în tot mai multe licee. Ca și cum nimeni n-a știut nimic și totul a picat ca trăznetul din cer. Măsura acestui circ „desfășurat și în culise și pe scenă, a dat-o spectacolul cu părinții revoltați bătându-se cu polițiștii. Părinți „decenti”, în maieu și bermude înflorate, cu tatuaje pe mușchii lucrați la sală.

„Perlele” examenului sunt altă delicată pe care media o expune în galantare scilpitoare. Primul în top a fost subiectul despre modelul în viață. Că elevii au căzut din neatenție - sau nu - în plasa subiectului, poate fi înțeles, chiar dacă n-ar fi trebuit iertată eroarea. Și au dat exemple nesincere, după cum au crezut că dă bine, nu după ținta pe care să se muleze voința de împlinire. Cel mai des invocați au fost părinții, dascăli.

N-a fost neglijat nici Iisus. Nici modelul propriei persoane. Aici deja a crescut nivelul spre culmile filosofiei. De ce să-i pomenim însă și pe cei care au numit mari escroci sau vedete second hand, când aceștia făceau doar bășcălie, conștienți că nu aveau ce pierde și nici ce căuta în examen? Elevii n-au înțeles spunea, că subiectul era cu totul altul și anume să argumenteze importanța alegerii unui model în viață, nu alegerea lui. (Ar fi interesant un astfel de test printre tineri, fără cenzura notării, extins la nivel național, ca să aflăm cam pe unde ne situăm în acest moment). Dar valurile de comentarii oripilați de răspunsuri, ce școală au absolvit? Cum stăm așadar? Nu știm. Ce va fi la anul și la anul celălalt? Schimbări radicale în educație, familie, școală? Căci generația aceasta pare deja rătăcită în jungla dezordinii. În vacarmul lamentărilor, îl ascultă cineva pe Alex Ștefănescu atunci când atenționează că schimbările democratice au adus printre altele, cuvinte ca: „polisemie”, „diegeză”, „grafeme”, „actanți”, în manualele de limba română ale elevilor de liceu. Cuvinte care, spune acesta, nu înfrumusețează cu nimic literatura și îndepărtează tânărlul de lectură, prin această „frigiditate estetică”. Vorbeam despre Marcel Moreau, cel care a scris cărți vreo 60, poate cam prea multe, dar asta a fost modul lui de viață. Recunoaște că nici n-ar fi știut să facă altceva, se declară învins de cei specializați în alte meserii, capabili să supraviețuiască în condiții primitive (Mă întreb uneori, ce-i cu înghesuiala asta de Tehnici de supraviețuire pe canalul TV-Discovery? E speculație pentru rating, sau la un anumit nivel se cunoaște ceva și se predau preventiv altfel de lecții de viață?). Până la posibila apocalipsă naturală, să menționăm cum vede scriitorul evoluția tineretului: „Avem impresia că voința a devenit în ochii unei anume părți a tineretului o virtute suspectă... Să vrei totul, pe loc, iată una dintre cele mai grave amenințări care apasă asupra forțelor juvenile, facilitățile abolind asaltul, eșecul fiind pervertit în neputință în loc să fie negat prin depășire. Tocmai asta golește lumea de sens, dacă are vreunul; de frumusețe, dacă i-a mai rămas vreo fărâmbă” (*Artele viscerele*, Ed. Libra, 1997). Timpul scurt, e adevărat, i-a dat dreptate cel puțin în ce privește România, pe care a cunoscut-o din interior. Fii politicienilor de azi sau ai „boierilor” parveniți peste noapte, n-au nici o tragere spre modele de viață. Un Neagu Djuvara nu le bănuiește nici nopțile nici zilele. Am spus Djuvara pentru că el poate fi încă, din fericire, văzut, pipăit, ascultat. În rest, peste aristocrația noastră s-a așternut praful bibliotecilor.

POEME

Dimitrie GRAMA

Tutungeria

Într-un târziu mi-am dat seama
Că tutungeria din colț
De unde îmi cumpăr ziarele
- otrava mea zilnică -
a fost
clădită peste un mormânt.
Fiecare ziar are texte funebre
și mesaje de comunicare
între morți, cum ar fi:
- La câți metri ai putrezit?
- Acum nu mai simt umezeala!
sau
- Nici măcar aici nu pot scăpa de voi?
Până și țigările sunt altfel aici,
parcă inhalez suflete putrezite.
Și totuși e bine așa.
Mă gândesc cu groază
dacă vor dărâma tutungeria
și în locul ei
vor construi o creșă... !

Naufragiu

Am plecat să te caut
pe mare.
Eram în costum și pălărie
și marea era
de gală îmbrăcată.
Din cer oglinzi
ne reflectau
ținându-ne de mână
cu toate că noi
nu ne-am regăsit.
În adâncuri
veșnicul naufragiat
s-a înroșit la față.
Era gol și
gol pușcă a plecat
și nimeni
nu știe unde.
Eram în costum și pălărie,
eram plictisit,
eram naufragiatul veșnic
atunci când te-am regăsit.

Predicatorul

M-am dus să-l ascult
în fiecare duminică m-am dus
era o iarnă grea și biserica
Era mai caldă decât camera
mea de la subsol.
După predică beam vin cald
și câteodată îmi era rușine
Căci beam până se încălzea inima.
Dar nu de asta m-am dus
Era bătrân predicatorul
Unii spuneau: fără vlagă
Eu însă nu-i ascultam
El îmi vorbea mie direct
Și despre ceva ce nu înțelegeam
despre suflet.
Era o iarnă grea
Ca un păcat neiertat.

Prin vechi catedrale Cathare

Mă întreb dacă ați știut
că în catedrale vechi cathare
sfînșii, tulburați de pași străini,
de mirosul de om,
se sinucid?
Doar într-un singur loc
mai sunt supraviețuitori.

De aceea nu e de mirare
că la pagina patruzeci și șapte
și numai acolo
dintr-o ruină se aude un cântec
de durere, dar și de iertare.
Aceasta este pagina în care
noi ar fi trebuit
să fim arși pe rug.

Anul trecut

Ar fi trebuit să fim deja plecați
Și în locul nostru să fi fost
Plantați pomi fructiferi
Sau altceva folositor.
În orice caz, asta s-a discutat,
Așa s-a promis!
Nu știu de ce, și nimeni
De fapt nu știe,
De unde și când au dispărut câini?
Trebuie să fi fost vreo neînțelegere.
Și acum bătrânilor le este frică
Și nu mai pot să plece.
Stau ascunși după perdelele
Căzute din cer
Anul trecut.

Când se reîntorc armatele

Când se reîntorc armatele
o parte dintre soldați
vorbesc o altă limbă,
o limbă străină.
Se pare că
doar copiii mai înțeleg
privindu-i respectuos
și ascultându-i
cu gura căscată.

UN ZÂMBET

Propus de Liana Niculae

Un lingușitor îi atrase atenția lui Oliver Cromwell, care intra biruitor în Londra, ce multă lume se strânsese să-l vadă.

„Tot atâția ar fi fost și dacă m-ar fi dus la eșafod”, fu răspunsul.

*

Celebrul compozitor Hans von Bülow, plimbându-se într-o seară prin Berlin, îngândurat, s-a lovit de un trecător.

Acesta s-a oprit iritat și se răsti la muzician:

- Dobitoc!

Bülow își scoase pălăria și spuse:

- Încântat de cunoștință, numele meu este Bülow!

*

O echipa de zidari lucra la repararea parterului unei case cumpărate de celebrul tenor Enrico Caruso (1873-1921). Într-o zi, în timp ce cântărețul repeta câteva arii într-o camera de la etajul I, se prezentă la el maestrul.

- Doriți să terminăm reparațiile luna asta?

- Bineînțeles! - răspunde Caruso.

- Atunci, fiți amabil și nu mai cântați. Imediat ce vă aud, oamenii mei lasă totul baltă și stau să vă asculte...

A fost, povestită mai târziu de Caruso, cel mai frumos compliment care i s-a făcut vreodată.

*

Marele scriitor irlandez George Bernard Shaw a fost invitat ca punct de atracție la masa unor aristocrați. Amfitrionul, cunoscută pentru inteligența sa cam șubredă, făcu imprudența să-l întrebe:

- Spuneți-mi, vă rog: am auzit că peștele regenerează materia cenușie. Ce pește mă sfătuți să consum?

- Balena! - răspunse prompt Shaw.

*

După ce a eșuat în campania militară din Rusia, în 1812, Napoleon se retrăgea grăbit spre vest.

În dreptul râului Niemen, el împreună cu suita sa se opri și cerură ajutorul unui țaran barcagiu din împrejurimi să-i treacă pe celălalt mal.

Când țaranul îi ajută să treacă râul, Napoleon se interesă:

- Mulți dezertori au trecut râul zilele acestea?

Naiv, țaranul i-a răspuns:

- Niciunul, dumneavoastră sunteți primul.

*

Împăratului Octavian Augustus îi fu prezentat un grec care semăna uimitor cu el și, în plus, avea și cam aceeași vârstă.

Glumind, Augustus îl întrebă dacă nu cumva maică-sa fusese în tinerețea ei pe la Roma, cam prin vremea când și tatăl împăratului era tânăr. Răspunsul grecului fu prompt:

- Mama nu a fost, dar tatăl meu a stat la Roma mai de mult. Cam cu un an înainte de nașterea ta, Cezar!

*

N.T. Orășanu, poet și publicist, autor de epigrame și pamflete politice, a fost trimis în timpul domniei lui Cuza de nenumărate ori la închisoarea Văcărești, fiindcă pe vremea aceea exista arestul preventiv pentru delikte de presă. De câte ori Orășanu scria câte un articol violent sau atingător la Vodă, își trimitea imediat salteaua, plapuma și pernele la Văcărești.

Directorul penitenciarului nu voia să le primească, însă Orășanu îi răspundea:

- Nu-ți fie teamă, o să primești și ordinul peste câteva ceasuri.

Fapt ce se adevărea întotdeauna.

*

Un amic al lui Caragiale i s-a plâns acestuia într-o zi:

- Auzi, nene Iancule, nerușinatul ăla de Georgescu, nepricopsitul, coate-goale ăla, a îndrăznit să mă facă tâmpit și idiot.

- Când, stimabile? l-a întrebat Caragiale cu un aer scandalizat.

- Acum o oră.

- Ce măgar! a exclamat Caragiale.

Apoi, luându-l gura pe dinainte:

- Totdeauna a fost în întârziere neisprăvitul ăsta!

*

În anul 1906 trebuia să se formeze un nou guvern francez. Cel desemnat cu formarea lui, Ferdinand Sarrien, a invitat acasă câțiva oameni politici pentru consultări, printre care și pe Georges Clemenceau. În timpul discuțiilor s-a servit un bufet rece. Văzând că dintre oaspeți numai Clemenceau nu mânca nimic, gazda l-a întrebat:

- Dumneata ce dorești, domnule Clemenceau?

- Internele, a răspuns acesta.

A doua zi, Clemenceau a depus jurământul ca ministru de interne!

*

Ziarisul și prozatorul Anton Bacalbașa a fost invitat într-o seară la o petrecere. Printre ceilalți invitați se afla și un general în retragere. Acesta tocmai citise volumul de schițe satirice în care scriitorul demasca tarele vieții cazonne. Fără să știe că scriitorul se afla chiar în fața sa, generalul indignat amenința că îl va chema pe autor în fața justiției pentru injurii aduse corpului ofițeresc, la care Bacalbașa a intervenit:

- Lăsați-l, domnule general. Cine știe ce amărât o fi și scriitorul ăsta. Nu vedeți? Până și numele îl are ca vai de capul lui, ba cal, ba șa!

O AUTOARE CARE MERITĂ CITITĂ - LUCIA OLARU NENATI

Alex ȘTEFĂNESCU

Știați că Ion Veniamin Adrian, „secretar al comisiei botoșănene care a decis angajarea tânărului Eminescu în postul de copist la cancelaria Consiliului Județean Botoșani, la 7 noiembrie 1864”, a fost, de-a lungul scurtei lui vieți, luptător pentru cauza Unirii, proprietar al primei tipografii din Botoșani, editor al ziarului local „Tearra de Sussu”, profesor, revizor școlar, director de liceu, polițist al orașului, deputat, director al camerei de comerț, autorul unui abecedar ilustrat? Știați că Emil Diaconescu, redactor al revistei „Junimea Moldovei de Nord”, care a apărut la Botoșani un an și jumătate, începând cu 5 ianuarie

1919, a făcut ulterior o carieră frumoasă de istoric (profesor la Liceul Internat Iași, conferențiar și profesor universitar la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, doctor în litere și doctor docent în geografie istorică, cu specializare la Paris) și că a trăit până la 1 octombrie 1978, la Iași? Știați că un scriitor din Botoșani, Const. Iordăchescu, mare admirator al lui Eminescu, a scris cele mai emoționante pagini în favoarea rivalului lui Eminescu, Macedonski: „Precum Eminescu n-a putut fi cunoscut de marele public decât după ce a fost pierdut, la fel, o conspirație surdă și înverșunată a oprit popularizarea operelor lui Macedonski.”

Toate aceste informații revelatoare și emoționante, ca și mii de alte asemenea informații, se află într-un volum masiv, cu caracter enciclopedic, publicat nu demult de o cercetătoare din Botoșani, Lucia Olaru Nenati: „Arcade septentrionale”. Autoarea are, după cum dovedește, printre altele, chiar titlul volumului, un anumit patetism, ceea ce o face vulnerabilă într-o lume în care totul se

relativizează și persiflează. Dar este un patetism autentic și, în plus, se bazează pe o competență impresionantă în ceea ce privește istoria culturii locale.

Lucia Olaru Nenati nu se visează, obsesiv, în spațiile marilor culturi, așa cum se visează doamna Bovary în sălile de dans cu policandre de cristal din Paris. Ea are ceva din modestia copacilor care, acolo unde s-a întâmplat să crească, acolo înfloresc și fac fructe, acolo își întind rădăcinile în adâncul pământului și caută substanțe hrănitoare, acolo îi protejează pe oameni de dogoarea soarelui.

Adevărul este că a și avut noroc, întrucât uitatul de lume Botoșani, unde locuiește, nu este chiar un teren steril din punct de vedere cultural. Dacă ne gândim numai la Eminescu și Iorga ne putem face deja o idee despre anvergura cercetărilor pe care le poate întreprinde acolo un iubitor al trecutului. Dar Lucia Olaru Nenati merge cu investigațiile și mai departe pentru a aduce în prim-plan oameni de valoare despre care noi, cei de azi, nu mai știm aproape nimic.

→ Continuare din pag. 13

Însă, tot ca de obicei, scrierile doamnei Francisca Stoleru sunt construite pe principiul palierelor de înțelegere, iar acest volum foarte lejer de citit este mult mai greu de înțeles dacă nu vei reflecta la cele lecturate un timp chiar mai îndelungat decât cel necesar cititului. Pentru că doar așa vei descoperi structura piramidală a cărții, orânduită inteligent pen-tru a se reliefa, după înțelegere, importanța personajelor.

Așa cum am spus la început, personajul principal este, aparent, casa aceea frumoasă cu grădini de vis apăsată însă de blestemul iubirii și al morții. Numai că, fără oamenii care îi trec pragul sau doar cei legați între ei

de firele acțiunii acest personaj ar fi rămas doar un simplu decor, poate fastuos și fascinant, dar decor! Așa cum bine spunea bătrânul Protogoras, omul este măsura tuturor lucrurilor! Și tot oamenii sunt cei care dau măreție adevăratului personaj principal deși el se află întotdeauna pe fundal. Aș numi acest personaj: Idealul! Fiindcă exact așa este, un ideal fundamentat conceptual și ideologic de unul din-tre cei mai mari gânditori ai sionismului, Theodor Hertzl, susținut logistic de mari potenți precum familia Rotschild, înfăptuit însă prin munca, lupta, entuziasmul, dar și sacrificiul a milioane de tineri sau mai puțin tineri care s-au jertfit pentru nobila cauză a Căminului. Acel Cămin ce trebuia să se nască pe pământul străbun ca țară

a evreilor pe care furtuni-le istoriei i-au împrăștiat în toată lumea. Și asta nu ar fi fost nimic dacă lumea în care ei și-au câștigat dreptul de a fi egali nu i-ar fi osândit din cauze strict meschine, materiale, doar pentru că ei doreau să-și păstreze tradițiile, identitatea și cultura milenară, cea fără de care, acum, nici nu putem concepe civilizația. Poate că reușita lor nu ne mai impresionează în prezent după șaptezeci de ani de existență a Eretz Israel, însă ar trebui măcar la nivel de exemplu să nu uităm modul eroic în care un popor și-a recăpătat identitatea națională. Iar eu consider că actuala carte a Franciscai Stoleru este de fapt un manifest care ne îndeamnă să nu ne pierdem niciodată speranța.

Mulțumim Francisca!

PODURI LIRICE (POEME)

Mere TAITO

PALEONTOLOGUL

când soldații au venit
când ne-au dărâmat ușile
când l-au târât pe Seru afară
când i-au crăpat buzele cu o pușcă
când l-au călcat pe Gus în picioare
când au rupt pacea în fâșia noastră

ți-am scris
ți-am scris și descris bucățile distruse
te-am implorat
te-am implorat să ajuți
ți-am cerut
ți-am cerut cea mai înfricoșătoare fiară

mi-ai scris
mi-ai scris și mi-ai spus că-ți pare
nespus de rău

ai spus
ai spus că totți T-rex au dispărut
ai oferit
mi-ai oferit o Moa în schimb

ți-am răspuns
ți-am spus mulțumesc
am refuzat
am refuzat pentru că
Moa nu era flămândă de monstru
destul.

Traducere de Valentina Teclici

Mere Taito este de pe insula Rotuman. Insularii Rotuman sunt indigenii de pe Insula Rotuma. Mere s-a mutat în Noua Zeelandă în 2007 din Fiji și locuiește în Hamilton. Creația ei a apărut în „Landfall, a fine line, Take Me to Bed” (TMTB) și în diverse alte antologii din Insulele din Pacific în Fiji.

Lucrează ca instructor de design la Institutul de Tehnologie din Waikato. Scrie când timpul este bun cu ea.

REGULAMENT

ca să iubești necondiționat:
creează o lege
completează un formular
scrie citeț
semnează-ți numele

ca să mori liber:
ceartă-te aprig cu o lege
completează un formular
vorbește cu convingere
sufocă-ți boala

ca să șofezi o mașină:
respectă o lege
completează un formular
specifică-i marca
adnotează-i modelul

ca să cumperi lapte:
fii onest unei legi

completează un formular
declară-ți sărăcia
dezvăluie orice avere

ca să salvezi un oraș:
verifică legea
completează un formular
informează inspectorul
declară o urgență

ca să respiri să tresari
să te miști să caști
să te întinzi să clipești
să cazi

completează toate aceste
în p... mă-sii* de formulare

BILINGV

cu aceste cuvinte
voi ridica brațele împotriva ta
voi urla un strigăt de luptă din acest
loc al ruinei
voi lovi conștiința ta cu ura mea până
când sângerează
ascultă engleza mea
cu aceste cuvinte
te voi înfășura cu grijă într-o pătură
groasă
în liniște îți voi îmbăia picioarele în
ulei cald de cocos
te voi căra în spate la casa mamei mele
până sângerez
ascultă rotumana mea.

Amintire

Daniel Juverdeanu

Pe banca asta am mai stat cândva...
era pe vremea când prin parcul meu,
cuminți și bucuroși, cum nu se poate,
descopeream cărări necunoscute
de parc-a lumii taină noi aflam...
eram frumoși, naivi și tineri.

Călăuzit prin parc de o măiastră
m-am așezat din nou pe banca noastră,
iar din noianul amintirilor au răsărit
surâsul, căldura ochilor scăldați în lacrimi
și bucuria de a ne fi-ntâlnit.

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

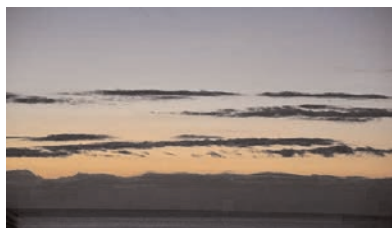
Germain Droogenbroodt

Vântul

Strânge hârtii
Le leagă cu sfoară,
Roșii hârtii, albastre, verzi,
Scrise,
Cu pioane în ele.
Se apleacă pe drum,
Peste cărți,
Toată viața,
Doamne, câte hârtii!
Câte cârpe!
Le adună,
Le leagă cu sfoară,
Zi de zi, toată viața -
- Ce faci cu ele? întrebi -
- Nimic, le arunc.

Marin Sorescu, Romania (1936 – 1996)

Nu mă socoti migdal

Fă-mă amar,
socoate-mă migdal.

Paul Celan

Nu mă socoti unul de-al lor
nu mă pune-n rând
cu amărăciunile toate
sau cu tenebrele cele mai sumbre.

Să nu mă socoți o migdală de-a ta.

Dă-mi mie mai bine,
când noaptea-i prea deasă,
al stelelor licăr
și speranța în zori,
al visului mac.

Germain Droogenbroodt

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțu-Sonnenberg

Mică Rugămintă

Doamne, dă-mi un erou și
un iubit vesel și,
în serile-n care
amândoi sunt plecați,
în fața ferestrei
o pasăre cântătoare

Către pace

Vântul,
spun chinezii,
nu încetează să bată
când pomii tânjesc
după liniște

Gunhild Bohm, Germania (1945)

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțu-Sonnenberg

Diogene

Cu opaițul în mână
străbate
pădurea:
stejare,
unde ți-e
fratele ren?
Umblă
prin sat:
câine,
unde-i
tovarășul tău?
Prin oraș:
oameni buni,
unde e
omul?

Vjascheslaw Kuprijanow, Rusia (1939)

Din „Zeitferrohr“ („Telescop al timpului”),
Editura Alkyon, Weissach i. T.

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțu-Sonnenberg

Văzduhuri gri

Ion Teodor Palade

*o ploaie din nisipuri ochii ascundeau
puhoi de oameni ploua sub lampioane
ploaia de muzici sfredelea timpane
în ploaie roză trandafiri se risipeau*

.....

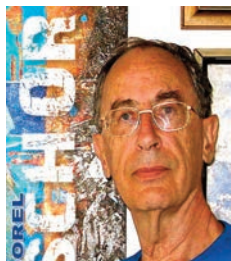
*sub ploaia nădușii apele fierbeau
ploi de-ntuneric gândul reîntoarce
ploaia de stele bolțile-ar desface
ploaia de ciori expiră : crau-crau -crau*

.....

*și unde ploi de vise sorb arar
doar neplouații crini din calendar
s-ar mai ploua cu disperări și var
peste neploaia picăturilor de jar*

Dimineața

*Să-i văd zâmbetul,
dar să-i-l văd...
îndelung să privesc,
să-l privesc doar pe el,
zâmbetul...
prevestit de înaltul,
de sus,
cerc vălurit al norilor;
plăpând atins de vis,
de singurul vis
seducător:
de visul meu.*

CORNELIU BABA - CONFESIUNI -

Dorel SCHOR

Muzeul Național de Artă al României organizează expoziția intitulată „Confesiuni” cu lucrări ale celebrului pictor Corneliu Baba. Evenimentul, care este prima mare expoziție de după cuprinzătoarea retrospectivă din anul 1997, reunește numeroase lucrări din patrimoniul muzeului dar și din colecția familiei artistului. Interesul publicului crește și pentru că unele exponate sunt inedite, la ele adăugându-se și câteva fotografii din arhiva de familie.

După cum afirmă organizatorii, selecția lucrărilor urmărește firul evocărilor din volumul (de fapt, într-un fel, un jurnal personal) privind multiplele preocupări artistice ale pictorului, într-o perioadă dificilă pentru creație (1944 - 1965). Pictura lui

Corneliu Baba s-a remarcat întotdeauna prin originalitatea sa, prin măiestrie și realism.

Dar Corneliu Baba a dezvoltat un realism personal, diferit de stereotipurile știute ale alaiului realism socialist. El s-a remarcat prin crearea unor portrete ale personalităților de seamă din cultură. Oameni care au fost valori ale culturii.

Portretele sale remarcabile surprind complexitatea psihologică a personajelor, maestrul fiind un subtil cunoscător al sufletului omenesc, un novator al genului. El a cunoscut arta subtilă a jocului de lumini și a surprins în atitudinea modelelor cea ce a considerat convins că sunt elemente cheie în caracterizarea personalității umane: ochii și mâinile.

Deși a fost în primul rând un portretist de excepție, Corneliu Baba a lăsat în urma lui o operă vastă cuprinzând și peisaje, compoziții, scene de gen, nuduri, desene care dovedesc marele său talent.

Morala biblică – morala tradițională – morala modernă sau unicitatea moralei în tripla ei ipostază

George PETROVAI

În pofida precizării din dicționar că „Etica este teoria filosofică a moralei”, prin aceasta punându-se cu prea multă ușurință semnul de egalitate dintre etică și morală, rămân la părerea că cele două concepte sunt neidentice în intensiune și extensiune (conținut și sferă), fapt care m-a îndemnat să optez pentru următoarea definiție/distincție în cartea Cuvintencumințite (Editura Echim, Sighetu Marmației, 2014): „Etica este evanghelia socială pentru viața de-aici, morala este evanghelia spirituală pentru viața de-apoi”.

Și iată de ce: etica este șansa ca umanul să devină atotuman, morala este garanția îndumnezeirii atotumanului; scopul eticii este să-i facă pe oameni virtuoși, iar al moralei să-i facă nemuritori pe virtuoși; legăturile stabilite de etică sunt de tipul om-om, pe când ale moralei sunt de tipul om-Transcendent; eticitatea are vocația sincroniei, moralitatea pe cea a diacroniei; dacă etica poate fi considerată anticamera sublimării omului, atunci morala este camera de taină a transfigurării și religiozității sale (cu necesara mențiune că nu toți oamenii morali sunt efectiv religioși, dar că toți oamenii religioși trebuie să aibă o trainică bază morală); posibil ca etica să fie conjunctural-constrângătoare (a nu se uita cu totul

„Codul eticii și echității socialiste”), însă oriunde și oricând principiile morale au avut un rol fundamental-tămăduitor (bunăoară, decăderea Imperiului Roman în timpul iulianilor și maxima lui înflorire din vremea antoninilor, sau – mai aproape de noi – extinsa moralitate creștină a Evului Mediu și dramatica ei decădere în statele moderne).

Tocmai de aceea, gânditorul american Norman L. Geisler ne informează în Filozofia religiei (Editura Cartea creștină, Oradea, 1999) că „morală acceptă jugul universului, pe când religia îl primește cu bucurie”. Asta deoarece „morală pretinde ascultare, dar religia cheamă la voluntariat”, prin aceea că ea (religia) „nu este o simplă supunere stoică în fața universului, ci iubirea lui”. Adică taman ceea ce ne cere Mântuitorul în Matei 11/30-31: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine (...). Căci jugul Meu este bun și sarcina Mea este ușoară”...

Acuma, dacă admitem că nimeni nu cugetă doar de dragul cugetării sau ca să se afle în treabă, înseamnă că, direct ori indirect, toți gânditorii lumii au fost și continuă să fie preocupați de finalitatea practică a meditației lor, respectiv de efectul concret al exercițiilor lor spirituale asupra comportamentului semenilor, întru accederea la viața ideală în sensul imaginat de anticreștinul Bertrand Russell („Viața ideală este cea inspirată de iubire și călăuzită de cunoaștere”): gânditori antici chinezi (Lao Zi, Confucius, Mancius etc.), cugetători antici greci și latini (Stagiritul și Etica nicomahică, Epictet și Manualul lui, Marcus Aurelius și al său Către sine), filosofi mai aproape de zilele noastre (Baruch Spinoza și Etica lui faimoasă, moraliștii francezi, redutabila triadă Vladimir Soloviov-Nikolai Berdiaev-

Gheorghe Fedotov a gânditorilor creștini ruși, gândiriștii și trăiriștii români).

Dacă morala este unică, și din acest motiv se constituie în piatra de temelie a spiritualității atotumane, de unde până unde această triplă ipostază, care pare o blasfemie prin instinctivă analogie cu trinitatea divină? De-acolo că morala biblică este integral sacrosanctă (lui Moise pe muntele Sinai nu i-a fost doar revelat Decalogul, ci, pentru a le face cunoscute în mod palpabil poporului evreu, el a primit și tablele cu cele 10 porunci scrise chiar de Dumnezeu!), pe când morala tradițională și cea modernă reprezintă rezultatul logic (nu și esențial religios) al abaterilor de la canonicitatea moralei primordiale, abateri îngăduite atât de componenta tradițională a creștinismului, cât și de evoluția opiniei publice pe direcția nonconformismului.

Vasăzică, ne spune Alexandru Babeș în Sfinții – mit, legendă, adevăr (Editura Enciclopedia Română, București, 1972), taman lucrul de care se plângea la vremea lui sfântul Atanasie cel Mare, cum că „odinioară vasele bisericesti erau de lemn, în schimb preoții erau de aur, pe când în epoca sa vasele erau de aur, în schimb preoții erau de lemn”, pentru ca în 1821 (anul declanșării insurecției grecilor împotriva otomanilor), ne înștiințează același autor, patriarhul Constantinopolului, împreună cu cel al Ierusalimului și cu 21 de mitropoliți, să alcătuiască feroasa rugăciune-afurisenie asupra insurgenților, ce urma să fie difuzată în toată lumea ortodoxă, dar la noi a fost citită doar într-o singură biserică bucureșteană: „Nimicește, Doamne, pe cei ce se ridică în contra sultanului; fă ca totul să se întoarcă în binele și folosul său, pentru ca noi să avem, sub aripile

protecțiunii sale, o viață liniștită și fericită și să putem lăuda și cânta pe Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor, amin”. Asta după ce în anul 1453 turcii au cucerit Constantinopolul, au măcelărit un mare număr de creștini supraviețuitori și au transformat biserica Sfânta Sofia, celebra ctitorie a împăratului Constantin (canonizat de Biserica ortodoxă), în moschee!

Da, reproșul sfântului Atanasie cel Mare este perfect îndreptățit, având în vedere faptul că, așa cum recunosc toți bibliștii și teologii creștini, prin noutatea și superioritatea moralei sale creștinismul primitiv făcea chete întru ajutorarea nevoiașilor și, după modelul sectelor eseniene (unii specialiști chiar vorbesc de un esenism creștinat), înregistra excepționale realizări socio-umane în interiorul comunităților sale: iubirea semenilor, îngrijirea bolnavilor, punerea în comun a bunurilor, întrajutorarea, dar mai ales – ceea ce, de altminteri, a impus creștinismul pretutindeni în sclavagism – statornicirea deplinei egalități între membrii acestor fratrii sui-generis, indiferent de sex, astfel femeia devenind pentru prima dată în istorie egala bărbatului, potrivit regulei de atunci că toți adepții Mântuitorului erau frați și surori.

N.B.: Unii erudiți (atei au ba, însă cu toții avizi de senzațional) n-au ezitat să pună semnul de egalitate între comunism și primele comunități creștine. Sigur, în plan teoretic se pot face diverse speculații și apropieri. Dar ce asemănare, necum identitate, există în plan practic între bolșevismul criminal și sterilizant din pricina ateismului său agresiv și acele nuclee inițiale ale atotumanismului faptic, care au concretizat principiile divine ale iubirii atotcuprinzătoare și ale egalității în drepturi, în definitiv forma cea mai evoluată și mai eficientă a relațiilor interumane?...

De precizat că nici în acele vremuri și nici astăzi nu se poate vorbi de un monopol al creștinismului asupra moralității individuale și colective (de la ținuta politicoasă și până la dragostea jertfă), de-ar fi să nu dăm uitării principiile fundamentale ale confucianismului și budismului,

respectiv să ne reamintim (inclusiv cu ajutorul eseistului polonez Zenon Kosidowski) că în secolul al VII-lea î.e.n. un gânditor, sau poate că un copist din Babilon, a inscripționat pe o tăbliță de lut maxima „Celui ce-ți face rău răspunde-i cu bine”, că etica stoică recomanda ca omul să trăiască în conformitate cu natura, că Epictet, fostul sclav infirm și disprețuit, îi socotea pe sclavi „fiii lui Dumnezeu și frații noștri”, prin aceasta – ne informează polonezul în cartea Povestirile evangheliștilor (Editura Albatros, București, 1983) – el apropiindu-se de creștinism într-o atare măsură, „încât sfântul Nil, care a trăit în secolul al V-lea, a considerat posibilă includerea textelor lui într-un manual al vieții monahale”, că Marcus Aurelius a ilustrat în cartea Către sine principiul stoic al iubirii tuturor semenilor, „chiar și a celor ce ne fac rău, întrucât aceștia nu știu ce fac” și că rabinul Hillel, unul dintre cei mai mari învățați ai iudaismului, a redat esența Torei prin memorabila spusă „Nu face altuia ceea ce ție nu-ți place”, care a intrat în înțelepciunea popular-moralizatoare a românilor sub forma „Ce ție nu-ți place, altuia nu face”.

Cum spuneam mai sus, Decalogul este Codul mereu actual al moralei biblice, atât în versiune mozaică, cât și creștină. Indiscutabil că esența celor două versiuni este aceeași, drept urmare, creștinismul a preluat ad litteram patru dintre poruncile mozaice (6.Să nu ucizi; 7.Să nu fii desfrânat; 8.Să nu furi; 9.Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău, unde versiunea creștină a înlocuit termenul „împotriva” cu „asupra”). Celelalte șase porunci ale Decalogului creștin au suferit reformulări și adaptări la noile realități istorice. De pildă, prima poruncă mozaică („Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei”), în Decalogul creștin primește formularea: „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, să nu ai alți dumnezei în afară de Mine”. Tot formulări mai scurte și mai suple revin în acest Decalog poruncilor a doua, a treia, a patra, a cincea și a zecea. Singura nesincronizare dintre cele două

versiuni se înregistrează în poruncile referitoare la ziua de odihnă sau „ziua Domnului Dumnezeuului tău”: porunca a cincea pentru sâmbătă, ziua nelucrătoare a iudeilor, respectiv porunca a patra pentru duminică, ziua nelucrătoare impusă creștinilor de către împăratul Constantin.

În încheiere, doar câteva cuvinte despre morala tradițională și cea modernă: prima este satisfăcător cuprinsă în ipocrita spusă „Nu face ceea ce face popa, ci ceea ce zice popa”, iar cealaltă în grobiană sentință „Fac ce vor mușchii mei”. De fapt, ele amândouă acreditează ideea lui Petre P. Negulescu din volumul II al tratatului Destinul omenirii (Fundăția pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, București, 1939), cum că „o reformă a oamenilor e poate mai necesară și mai urgentă, astăzi, decât o reformă a instituțiilor”, cu toate că unii științifici (biologi, culturologi, politologi etc.) trângesc la nesfârșit despre evoluția omului.

Desigur, cu enormele costuri aferente (stres, poluare, boli devastatoare), omul civilizată și mai puțin civilizată al prezentului are un standard de viață mult mai avansat ca al înaintașilor. Dar ce-a câștigat cu nenumărate jertfe în această parte, el a pierdut în plan moral-spiritual prin, ne pune în gardă același Negulescu, înmulțirea neconținută a oamenilor fără principii morale și scăderea nivelului general al moralității „în mod constant (...) la toate popoarele europene” și – adaug eu – în cam toate timpurile (cu deosebire în veacurile moderne), nu doar în veacul al XIX-lea, singurul menționat de gânditorul român.

Adică, îndepărtându-se tot mai mult și mai sfidător de politețea și manierele predecesorilor prin ceea ce se cheamă evoluția involutivă într-ale moralității, omul din totdeauna și de pretutindeni (cu atât mai abitir găunos-înfumuratul om al zilelor noastre) confirmă cu vârf și îndesat adevărul găzduit în cea de-a doua parte a maximei lui Cicero: „Caracterul fără inteligență face mult, inteligența fără caracter nu face nimic”.

VREMEA LUMINILOR (POEME)

Valeriu Marius CIUNGAN

Floare de trotuar

și nu s-a scris vreodată despre astă floare
nemaivăzută de poeții filologi, la bibliotecă, în lecturi
suplimentare
tășneau afară cu cu pupile dilatate pipăind pământul
să simtă răsăritul rănced, rece (și doare) dacă doare

adesea talpa grea de gumă lângă floare trece
călcâiul strâmb de platfus trece lângă
și se-auzea-n periferii îndepărtate sunând prelung albastru
sirena orei șapte, când muncitorii merg la lucru prin
răsăritu-albastru, rece

nu știm cine a sădit frumoasa floare de trotuar
cum a răsărit ea între dalele de piatră perfect finisate,
poate e sufletul întrupat al șantierului strămutat în
îndepărtatele periferii...
cine- o crește, poate doar ploaia bunului Dumnezeu...
cine răspunde de fragilul ei destin, poate doar bunul administrator,
poate eu

cum recitam abia șoptit unui tufiș mai nou pe-aici, artizanal
fără o stea la căpătâi, căzuse, în noaptea-înțeleaptă
emisferă
și mă trăgea-ntr-o parte răsăritul
manșeta udă (rouă, lacrimi sau cerneală?)
floarea de trotuar de la butonieră!
nu știm cine-o fi sădit acest tufiș artizanal...

Un poet

sunt un poet fără memorie
nici nu mă țin, nici nu sunt de cuvânt
nu am în spate un trecut, false tratate de istorie
nu am gustat din clipe dulci de glorie
nu sunt și nu am numele de sfânt

sunt un poet fără viziune
văd doar de-aproape, prin rame,
lentila e strivită de pământ
în baltă mi se-oglindește frumusețea
presimt, îmi amintesc eram frumos
nu sunt și nu am numele de sfânt

sunt un poet fără identitate
nu am aflat cine îmi scrie poezia
poate sunt Poezia eu, mă scrie alt Poet, e crunt
să umbli fără vers în libertate
mă furișez cu umbre umezi pe sub streșini umezi
nu sunt și nu am numele de sfânt

sunt un poet fără muză, fără inspirație
și totuși simt cum prinde viață
cum se ridică-ușor, cum plutește deasupra de pământ
un abur sângeriu de început de lume
nu sunt și nu am numele de sfânt

și sunt frumos poet și mândru-n toate cele
când nu m-aplec izbesc cu fruntea cerul
bolta înaltă unde-aș atinge lumina din cuvânt
nu sunt un sfânt și nu am numele de sfânt
trec strada spre o altă stradă, am norii albi prelinși pe umeri
și mai culeg câte un înger agățat în plete blonde
și îl cobor în palmă pe pământ!

Izvoare

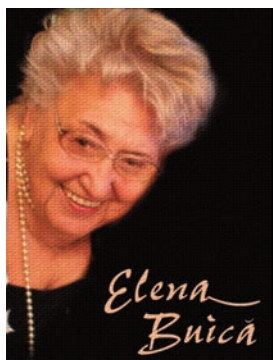
sunt pe muchia lumii
norii aceia mari, albi, pufoși, din zilele de vară
îmi scaldă gleznele cu care am pornit
către voi
și îi prefac în izvoare
cu care vin la voi
să vă ud pământurile
să vă încolțesc grânele
să vă adap animalele
iar lumina aceea blândă mângâind frunțile voastre ostenite
înainte de asfințit
privirea mea este

de aici văd cu acuratețe cum s-au rupt primii teneși
ai copilului tău
și îi iese degetul mare afară
cum nu se leagă bine la șireturi
cum se împiedică încercând un dribling inutil

cu gleznele poetului de la colțul străzii
trudind să ajungă la tine Doamne

lumina blândă din privirea sa
privirea mea este
și se preface în izvoare !

Dublă lansare de carte Elena Buică (Canada) la Centrul Cultural „Mihai Eminescu” din București

Emilia DĂNESCU

De fiecare dată întâmpinăm cu mare bucurie pe scriitoarea Elena Buică (Buni), care traversează, an de an mări și țări”, de fapt un ocean, pentru a se reîntoarce din nou, și din nou, pe meleagurile natale.

DE CE? Întrebăm „noi” retoric. Poate din dor de țară, poate din dor de „noi”, cei care o așteptăm, ori poate din dorința de a-și lansa cărțile aici, alături de „noi”, confrății de condei români...

Luni, 24 septembrie 2018, de la ora 11:00, la Centrul Cultural „Mihai Eminescu” (fost J. L. Calderon) al Primăriei Sectorului 2 din București, a avut loc dubla lansare de carte a scriitoarei de origine română Elena Buică din Canada. Cele două cărți lansate: „Puterea magică a gândului” și „În pas cu timpul” au apărut în anul 2018, la Editura „Armonii Culturale” a neobositului editor Gheorghe A. Stroia din Adjud.

Absolventă a Facultății de limba și literatura română a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Elena Buică a fost profesoară de limba română la mai multe școli și licee din Bihor, Cluj-Napoca și București. Din anul 1988 locuiește în Toronto, Canada.

Este membră a Ligii Scriitorilor din România, membră a Asociației Scriitorilor Români din Canada, membră a Asociației Scriitorilor Români din Quebec și membră a Academiei de Interferențe Internaționale „Paul Polidor”.

A debutat literar în anul 2003, în publicația „Observatorul” din Toronto, la care i s-au oferit ulterior două rubrici permanente: „Prin sita vremii” și „Între două lumi”. A publicat articole și materiale în peste 30 de reviste online sau pe hârtie, în țară și în străinătate.

În total a editat 17 volume de proză scurtă și eseuri, dintre care enumerăm: „Crâmpie de viață” (2005), „Gând purtat de dor” (2006), „Prin sita vremii” (2007), „Oglindiri” (2009), „Luminișuri” (2011), „Întoarcerea spre obârșii” (2012), „Zăbind vieții” (2013), „Liliacul

înflorit la poarta înserării” (2014), „Frumusețea scrisului” (2015), „Pe cărările vieții” (2016), „Între două lumi, Canada și România”, volum bilingv (2017).

Una dintre cărțile lansate, „Puterea magică a gândului”, este o antologie de autor în care Elena Buică și-a selectat cele mai semnificative texte de proză scurtă din cele 15 cărți publicate de 15 ani încoace.

A doua carte, „În pas cu timpul”, dedicată „Centenarului Marii Uniri”, cuprinde un capitol important care adună lucrări cu caracter patriotic. Celelalte capitole includ eseuri de memorialistică ori comentarii literare. Scrise într-o impecabilă și curată limbă română, pot fi citite cu mare ușurință datorită stilului ei de povestitor înnăscut. Elena Buică scrie deopotrivă despre oameni și faptele lor, despre întâmplări ori impresii de călătorie prin țara natală, România, ori prin cea adoptivă, Canada.

Ambele cărți sunt tehnoredactate de fiica autoarei, Andaluza Carmen Nagy, iar copertele aparțin scriitorului și omului de cultură australian George Roca.

Moderatoarea evenimentului a fost Paula Romanescu, distinsă poetă și traducătoare de limba franceză. Domnia sa a făcut o scurtă carte de vizită a Elenei Buică, apoi a prezentat scriitorii invitați să vorbească despre cărți și autoare. Au susținut scurte alocuțiuni următorii scriitori și jurnaliști: Geo Călugăru (scriitor), Elisabeta Iosif (scriitor, director revista „Cetatea lui Bucur”), Lucian Gruia (scriitor și critic literar), Emilia Dănescu (poet, director de imagine „Grup Media Singur”), Ioana Stuparu (poet, prozator), Ion Iancu Vale (poet, director revista „Climate Literare”), Marin Voican Ghiroiu (compozitor, muzician), Antoaneta Rădoi (cameraman, director revista „Convorbiri literar-artistice”). Actorul Sandu Cupcea de la Chișinău a recitat două frumoase poezii patriotice, muzicianul Ion Ioniță a fredonat un refren din creația proprie, iar actrița Doina Ghițescu a lecturat fragmente din cele două cărți lansate.

La eveniment a participat un public avizat, care a urmărit cu mare interes desfășurarea lui. Dintre scriitorii și oamenii de cultură prezenți amintim: Theodor Răpan, Elena Ionescu Colcigiani, Caty Urucu, Ion Filipoiu, Anton Gagi, Domnica și Dumitru Vărzaru etc. Mulțumind tuturor pentru prezență și participare, autoarea ne-a mai istorisit câteva întâmplări din țara de adopție, Canada, apoi ne-a dăruit cărțile lansate însoțite de un autograf mai special: zâmbetul ei reconfortant.

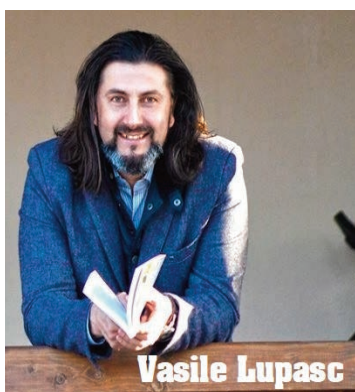
Dorim scriitoarei Elena Buică multă sănătate, putere de muncă și inspirație, să scrie în continuare și să publice alte frumoase volume, care vor încununa activitatea literară de peste 15 ani a domniei sale.

Luiza Volf vă propune o carte

RĂSTIGNIT ÎNTRE CRUCI

(Vasile Lupașc, Editura „Cetatea de Scaun” Târgoviște)

Prin forța expresiei, prin instinct, prin inteligență, scriitorul Vasile Lupașc se află la înălțimea destinului său de învingător.

A știut să facă din arhicunoscuta figură istorică a lui Vlad Țepeș

o ființă apropiată cititorului de secol XXI, un idol pe care cauți să-l descifrezi, să-l înțelegi, să-l urmezi...

A adus în discuție idei ca libertatea, binele, adevărul, sensul social, ostilitatea față de orice fel de autoritate nejustificată, față de orice tip de agresiune politică...

A știut să redea toate fațetele unui personaj istoric complex, amestec de lumini și tenebre, de vitejie și tandrețe... Și a reușit să arate, într-o succesiune de tablouri tulburătoare, cum acest erou exercita asupra tuturor o fascinație puternică, polarizând, într-un fel, acțiunile și impulsurile celorlalți... cum radia, pur și simplu, ceva care-i determina pe apropiații lui să i se închine, iar pe dușmani să-i recunoască forța...

Între atâtea legende și istorisiri aberante, șocante, revoltătoare, create în jurul acestui erou, poate că am uitat să-l iubim pe adevăratul Vlad Țepeș... iar cartea lui Vasile Lupașc tocmai asta ne învață!

Fresca istorică pe care autorul a creat-o este plină de precizie, de mișcare, de tensiune lăuntrică și elasticitate și ne transmite o energie fantastică!

Și, totodată, ne provoacă o emoție vie, intensă, deoarece se constiue într-o adevărată chintesență de idei etice, politice și chiar filosofice, principii morale, atitudini umane, sentimente, pasiuni...

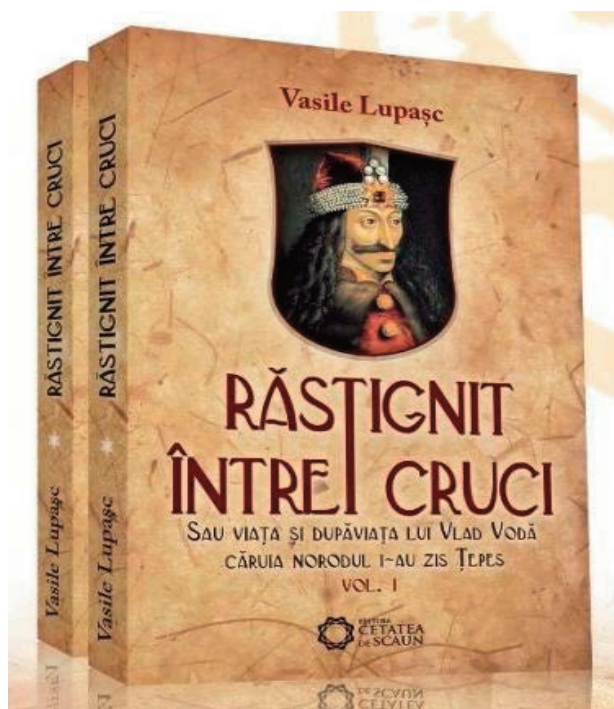
Parcurgând toate stările unei existențe istorice, legendare, luminând toate cutele, toate laturile alcătuirii profund omeneste a unui mare voievod român, RĂSTIGNIT ÎNTRE CRUCI, reprezintă o cheie sigură pentru cele mai tainice căi ale sufletului și ale spiritului.

Domnica Țundrea

Vlad Țepeș- Dracula este probabil prima victimă a presei. A fost denigrat cu bună știință și cu un scop clar de către negustorii germani în primele broșuri apărute în sec. XV pentru faptul că a retras acestora privilegiile comerciale în Țara Românească. Poveștile de groază au rezistat și au fost întipărite pentru totdeauna în conștiința publicului de către romanul de groază "Dracula" al lui Bram Stoker.

Vasile Lupașc în această captivantă și dinamică reconstrucție a vieții lui Vlad Țepeș pune în sfârșit lucrurile la punct. Lupașc, fiind el însuși un maestru de clasă mondială în arta războiului, își folosește această experiență, ca și pregătirea academică în domeniul istoriei pentru a readuce la lumină geniul militar al voievodului român, strategiile sale teribile și inovatoare, viața palpitantă, plină de aventuri, într-o carte alertă și magică. Aceasta este povestea, spusă în imagini tari, a unui războinic mândat de o mare dragoste pentru Țară, familie și dreptate.

David SCOTT

CONFESIONAL (Eul vs Sine)

Nicolae ROTARU

Ce te extaziază cel mai mult? • Ura de moarte împotriva furilor, sperjurilor și prostovanilor. • Ce fel de scriitor de consideri? • De aglomerație și hărmălaie, de asfalt, cum se spune urbanismului trepidant. • Câte case ai vrea să ai? • Păi casa albă, casa verde, casa de nașteri, casa de corecție, casa de copii, casa de pensii și casa scării, să fie mai mult cu una decât are vestitul posesor de șase case. • Știi mereu ce vrei? • Din păcate nu totdeauna. Și din această pricină bâjbâi atunci când caut. • Ce sunt pentru tine înjurăturile? • Palme și pumni dați cu cuvinte. • Ce crezi c-ai fi fost dacă nu erai ceea ce ești? • Păi... parafrazând vorba lui Hugo care zicea că de nu era poet ar fi ajuns soldat, eu pot spune că de nu ajungeam general, aș fi redevenit agricultor. • Prin renunțarea la contractul de angajat ai trecut la un nou stadiu de bătrânețe? • Da, de la etatea acută am trecut la vârsta a treia cronică! • Te consideri o ființă rece? • Păi chiar sunt. La propriu. Umblu în miez de vară cu ciorapi de lână. Și tot tremur de frig ca Puiu Călinescu (Gerilă) în ecranizarea lui Gopo după basmul Harap Alb al lui Creangă. • Ce nu-ți vine să crezi c-ai pățit în copilărie? • Că m-a atacat un cocoș și că m-a alergat un găscan mai bine de un kilometru. • Crezi c-ar fi fost mai bine cu Ponta președinte decât cu Iohannis? • Nici pontificatul de acel tip nu ar fi fost bun, dar nici iohanniada de care am avut parte n-a fost mai brează.

• Ce mai faci ca să pari șmecher? • După ce mi-am pus inițialele numelui în oglindă, NR transformându-se în majusculele rusești I și, respectiv, ia, am început să ... ortografiez cuvinte cu s pe dos, ca să atrag atenția! • Cine conduce în România? • Acum, adhocratica democrație cu pivotul ei principal tehnocrația bramburistică. • Mai știi bancuri din copilărie? • Mai știu. Le ziceam culmi. • Culmi?! • Da culmea răbdării era să numeri firele de păr cu mânușile de box, ori să stai pe o plită încinsă până fierbe apa ținută în gură. Ori culmea curajului: să joci șah cu un țigan fără să te temi că-ți fură caii. • Ce consideri mai greu de suportat: să nu fii iubit sau să nu poți iubi? • N-am avut parte de nici o variantă, dar cred că prima e tragică, iar ultima dramatică. • Ce fel de respirație preferi? • Japoneză. • Adică? • Întinsă pe distanța rostirii celor 17 silabe dintr-un haiku. • În ce fel de realitate trăiești? • Ca să fac o eschivă lirică voi spune că într-una metaforică. Altfel, aș fi spus ca oricine a ajuns unde a jinduit după un ev al răbdării: o realitate de consum. • Ce sunt pentru tine munții? • Depozite de liniște și case de odihnă a viselor. • Te consideri, încă, un vrednic? • Sunt un delăsător. • Ți-ar plăcea să știi că ești considerat un măscărici? • Cum să nu. Bufonul regelui avea privilegiul de a se trage de șireturi cu suveranul. La fel, genialul Luchian își zicea și chiar și-a botezat autoportretul: un zugrav. Măscăriciul e starea de modestie a umoristului, cum zugravul este modul modest de a spune pictor. • Crezi în democrația totală? • Nu cred nici în cea parțială. Și nu cred că există democrație. Există normalitate în limitele legii, scrisă și nescrisă. • Care crezi că e cea mai magnetică invenție a ultimilor ani? • Facebook-ul, desigur! • Ai tot marșat că între cei pe care i-ai condamna la moarte ar fi și analfabeții.

Vrei să faci precizări? • Altele decât cele făcute de Alvin Toffler, care spunea că analfabet nu e neapărat cel ce nu știe să citească, ci acela care nu știe să înțeleagă, nu am. • Ai omorî un om care nu înțelege ceea ce citește? • Una: acela nu e om. Două: nu l-aș omorî, ci i-aș cere să se sinucidă! • Ce-ai făcut de Ziua Mondială a Zâmbetului? • M-a umflat râsul. Am făcut haz de necaz, desigur. • Care crezi că e cea mai fructuoasă urare pe care o poți face unui prieten? • Să-i trăiască dușmanii ca să moară de necaz că-l văd fericit! • Spuneai cândva că te-ai descoperit a fi cu sânge albastru. • Da, după peste o jumătate de secol de când scriu cu cerneală, cred că pot spune că acest lichid îmi umblă, ca seva-n pomi, prin crengile sufletului. • Poți să descrii epic tineretul de azi? • Ronțăitor de semințe, zgâitor în ecranul smartphoneului, sorbitor de cafea de un leu de la dozator, în așteptarea deschiderii cârciumii, unde-s instalate sculele de păcănele! • Vrei să spui că ăsta va fi poporul român de mâine? • Dacă mai apucă acel mâine, fiindcă-și urmează zilnic strategia dispariției lente. • Nu crezi în resurecția minții celei de pe urmă? • Care minte? E la ... mintea cocoșului că exact asta e marea lor absență. • Dar România furnizează olimpici, genii, uimind lumea. • Corect. Furnizează lumii excepțiile, lăsând acasă, în bodegi, la dulcele far niente, regulile. • Cum îți simți inima când vezi și constăți asemenea anomalii? • Ca pe fântâna arteziană de la Universitate, unde se strâng gură-cască fără să se chinuiască să citească pe ziduri că acolo au murit oameni care visau altceva decât coșmarul în care trăim. • Îți mai dai importanță? • Niciodată nu mi-am dat, ci mi s-a dat. • Te sperie soroacele? • Nicidecum. Viața, toată, e o înșiruire de sorociri. • Te-ai simțit

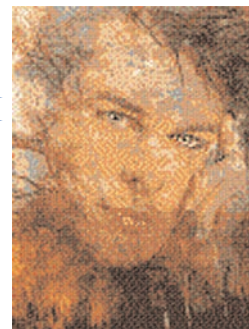
vreodată de prisos? • Ş-acum prisosesc tinerilor frumoşi şi liberi, ca orice expirat al istoriei care se repetă. • Cum crezi că e mai bine să fii respectat: viu sau mort? • În timpul respiraţiilor regulamentare, pentru inspiraţiile creatoare. • Te-au marcat personalităţile politice feminine? • Da, Indira Gandhi, Benazir Bhutto, Golda Meir, Dolores Ibarruri, Margaret Thatcher şi Elisabeta II a Rusiei. • Dar de la noi? • N-am reuşit să depăşim nivelul Donca Simo, Olga Bangic, Emilia Irza, Mona Muscă, Alina Mungiu, Monica Tatoi, Rovana Plumb, Raluca Prună, Viorica Dăncilă. • Dacă speranţa moare ultima, de ce zici că trăim în ţara deznădăjduiţilor? • Politicienii noştri, mulţi şi mediocri, hrăpăreţi şi corupţi, sunt de vină. Ei au înspăimântat, prin înşelarea aşteptărilor, pe bietul popor, făcându-l să adopte, pas cu pas, chipul şi asemănarea conducătorilor. • Crezi în necesitatea existenţei serviciilor secrete? • Indiscutabil. După moartea Securităţii simultan cu uciderea lui Ceauşescu a urmat o izbelişte informativă când în România şi-au făcut mendrele agenturile străine. Atunci s-au pierdut multe: secrete, obiecte de patrimoniu, valori istorice, „cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii”. SRI care s-a născut din cenuşa „odioasei” a avut şi mai are de lucru pentru a repara această gafă managerială post-comunistă. • Noroc cu americanii! • Să ştii că e şi un noroc. Altfel îşi băgau nasul fel de fel de specialişti, prieteni, vecini astfel că acum am fi trăit într-o Românie Topless. • Te consideri întreg la minte? • Întreg, dar incomplet, c-am dat în cea a copiilor. Fizeşte sunt ca România Mare, cu provinciile intracaraniene unite, dar cu absenţe din întreg. • Mai ai nostalgia clopoştelor? • Da, a celor legaţi la gâtul cailor de Sântilie de vecinul Hoarnă sau al celor de la gleznele jucătorilor căluşului oltean, necum a celor de la gâtul pisicii ori din coada şarpelui cu ... clopoşei. • Crezi că poţi fi prieten cu oameni mai deştepti decât tine? • Păi, toţi prietenii mei sunt mai deştepti ca mine. • Îţi place urarea „Vă doresc o zi bună!” adresată de studente? • Nu. Vreau să mi se ureze, de fapt să mi se destăinuie: „Vă doresc o noapte

întreagă!” • Ha, da... Şi nu ţi-e frică? • Ba da. • Mai pluteşti dimpreună cu ţara? • Da, sunt într-un tangaj periculos, adică politic vecin cu deriva. • Mai cedezi locul în tramvai sau troleibuz? • Da, dar nu suport acele femei care, imediat ce m-am aşezat, bătrân şi eu, deh, vin lângă tine şi aşteaptă ostentativ să-ţi faci datoria morală şi să manifesti culanţa necesară. • Cum ţi se pare tricolorul azi? • Trei parcele de mac, muşetel şi miozotis. • Ai rămas cu mania asta a unei singure litere. • Dacă tu îi zici manie ... • Cândva erai mândru că te asemeni cu Nichita în poezie şi cu Preda în proză. • Da, mă asemuam cu aceşti titani, dar numai la aprehensiunile bahice. Acum sunt original: nu mai beau deloc. • Ceauşescu era oltean, dar succesorul cum era? • Un oltean din Scorniceşti a fost înlocuit cu un dunărean din Olteniţa. • Cum te mai simţi, bântuit de betesuguri şi suferind? • Păi, dacă mă întrebaşi acum şi aici, ca această stivă de desuuri din care trag, zilnic, de la bază, câte o pereche. Din stiva zilelor ce mi-au mai rămas îmi închipui că cineva trage câte una, aşa cum fac eu cu maieurile şi chiloţii din dressing. • La ce mai sunt buni scriitorii azi? • La nimic. Nici cornete de seminţe nu se mai fac din filele de carte, căci lectură nici atât. • Care crezi că e cel mai nou şi potrivit brand naţional? • Dorel! • Crezi că România e stat de drept? • Da, unul unde se face justiţie cu standard dublu: pentru hoţi de subzistenţă, cu celeritate şi rigoare, pentru corupţi cu ştaif, cu amânări şi prescrieri. • Chiar crezi că trăim într-un ospiciu? • Nu, supravieţuim într-un spital de nebuni. • Ai fost coechipier în meciuri care nu ţi-au plăcut. Ai jucat la ofsaide? • Nu, în schimb am fost mai mereu faultat. • Cunoşti politicieni de prim-plan intraţi în silentio stampa? • Da. Valeriu Stoica şi Mona Muscă. • Crezi în expresia „din moşi strămoşi”? • Prefer „din moşi şi babe”. • Când devine un om comunist? • A spus-o Malraux: când n-are unde se angaja şi-i ghiorăiesc maţele! • Înseamnă că tu eşti capitalist, fiindcă şi după pensionare te-ai angajat! • Da, capitalist de stânga, dar nu extremist. • Se face justiţia principială la noi? • Da. Se merge pe

principiul delaţiunii, turnătoriei şi denunţului. • Te crezi un ins vulenabil? • Ca orice venerabil. • Ţi-ar plăcea să locuieşti la graniţă? • Acum nu mai contează frontiera. Poţi muri sau poţi trăi din pricina vecinătăţilor oriunde. E chestiune de minute! • Care crezi că e cel mai puternic partid de la noi? • TVR! • Cum?! • Televiziunile! • Ce ne-a adus America în primul rând? • Sclipici şi minciunile. • Cum te mai simţi la trei în cele trei camere? • Ca-ntr-o celulă compartimentată cu pexal. • Eşti original în comportări? • Ca un hamburger sau ca o shaorma la gust. • Ai tăi n-au avut mătreată, iar tu aproape total chel, la o zi după spălat faci făină-n creştet. De ce? • Chimia este otravă pentru orice al vieţii. Ai mei se spălau cu strânsura de apă de ploaie în care puneau buruieni şi frunze de nuc. Adică ... şampon natural. • Nu ţi se pare că mai tot dialogul nostru „matusalemic” este critic şi negativ? • Nu ţi se pare că lumea în care trăim şi planeta pe care o locuim sunt la fel ca noi? • Corect! Nu putem oglindi bine răul. Chit că reflexia este, în sine, o denturare, ceva virtual, mincinos, iluzoriu. • Bravo. Ai preluat comanda. • Am zis şi eu, n-am dat cu parul. Ia spune, dar fără să dai cu bâta în baltă, cine sunt azi Iisus, Einstein, Freud şi Marx. • Azi şi întotdeauna careul de aşi evrei ai existenţei experimentale a Terrei. • Acum e la modă şi la putere domnul Bancher, Bankerberg, ca să înţelegi mai bine? • Acest ... berg ... • ... da, e un fel de „escu” evreiesc. • Mai ţi-aminteşti surâsul de polei colorat al copilăriei? • Da, seamănă cu zâmbetul de staniol al adulţilor bogaţi de azi. • Care dintre „made in” ţi-a marcat copilăria? • Sdelano v SSSR şi Made in China. • Made in America sau France, nu? • Astea îmi marchează bătrâneţile şi-mi distrug sănătatea azi. Mai ales vestitele euri din ... made in UE! • Care dintre liderii comunişti ţi-au plăcut? • Stalin c-am fost ajutat să-l iubesc şi Castro că mi-a plăcut fără ajutor din afară. • Ş-ai rămas fidel lui ... Fidel? • Da. Pentru nonconformismul său. • Dar Ceauşescu? • Ce e cu el? A fost cel mai bun şef de stat al României. • Mai bun ca Ştefan, Mircea, Mihai, Vlad şi
→ Continuare în pag. 36

TAINA (POEME)

Cristian Petru BĂLAN

Din flăcări de-aurore

*Din flăcări de-aurore, din larg covor de stele
Și izvorând din cântec etern tulburător;
Vin să te-admir o clipă, carbonizat de dor;
Atras de-a ta candoare cu ochii de zorele.*

*Tu mă privești tăcută, duios și-ntrebător;
Cu lacrimi greu ascunse, dar îmi vorbești prin ele
Sporind apropierea prin tainice tunele -
Eu ard cu flame-n suflet rotindu-se spre cer;*

*Mă simt răpit de farmec pe-un pisc de vis rebel,
Tălăzuind himere care nicidecum nu pier
Și-atunci rădvanul vieții ne saltă-n zbor cu el...*

*Vom răspândi-n eteruri iubirea-giuvaer
Când cosmosul ne-absoarbe să ne topească-n el,
Iar noi l-umplem cu doruri, iubire și mister...*

De vorbă cu ADRIAN PĂUNESCU

(poem bazat pe discuții reale)

*Cu Păunescu-alături, vorbeam despre viață:
„Cerneala vieții mele în clocote fierbea,
Lăsa doar dăre roșii cu străluciri prin ceață,
Apoi galben și-albastru...” (Așa el îmi spunea.)*

*„Am scris tone de versuri și-am colectat talente,
Lansându-i prin Cenușă pe cerul meu valah;
I-am beștelit pe-aștepții lui „dolce far niente”
Și am cântat femeia gemând sub mine „ah !”...*

*Doream cu nebulă un lider ca Bălcescu
Sau ca Mihai Viteazul, ca Ștefan ori Dracula...
Chiar eu doream să-mi spunei că-s „Noul Eminescu”,
Când cei experți în versuri rostiră „Jos căciula!”*

*Am proslăvit speranțe, crezând că-s salvatoare...
Toate-au murit ! Iar eu, lovit de colo-colo,
Nu-mi mai revin chiar dacă las pagini orbitoare...
Amice, viața-i scurtă și nu știm ce-i Dincolo !....”*

Romantică, superbă și crudă câteodată...

*Romantică, superbă și crudă câteodată,
Împărtășind iluzii cu puflă de pădure,
Tu mă provoci, la rândul-mi, să intru-n bătaie
Dorind să-ndoi asfaltul de sub un sloi de fată.*

*Iubirea ta, gândit-am, la fel cu-a mea să fie,
Dar ce cântar măsoară iubirea cât arată?
Scafandru-n sentimente, nu le descurc vreodată,
Când mii de sori din lacuri nu-s cel de pe tărie.*

*Căldura ta din sânge o vrusem egalată
Cu ce simt eu și, poate, mai sus de Everest,
Să fim săgeți de flăcări țâșnind spre cer deodată,*

*S-aprindem Galaxia cu-n sfânt amor celest -
"Amor ce mișcă stele" - o lege mult uitată,
Pe care-o reimpunem doar printr-un sacru gest...*

Taina (sonet)

*Discret, pătrund în gândul-ți prin trepte de lumină
Răscumpărând visarea reginei fără tron,
În nopți de rai vibrarea din lună o răstorn
Pe nimbul ființei tale de candidă regină.*

*Ești taina mea pe care la nimeni n-o întorn,
Căci niciun astru negru spre ea n-o să parvină.
Îți văd spre zări făptura când norii ți se-nchină
Și toate-s ale tale chiar peste Rubicon...*

*Prin viscoliri de ape cu flăcări reci de gheață,
Coboară de pe arbori o pace peste noi.
În glas ai dulce murmur, surâsul tău mi-e viață -*

*Prin ele briza mării ne leagă pe-amândoi
Și ne scufundă-n taine și iar ne-nalță-n față
Prin raze de miracol, pe-un râu de crini, șuvoi...*

Note de lectură

Scurt studiu impresionist despre detaliul tragic

Liviu COMȘIA

Liviu Comșia

După ce-am urmărit o vreme cărțile lui Gheorghe Andrei Neagu pe care, pe îndelete, le-a scos din sertare unde au așteptat ziua cea bună, a continuat să mă intrige un amănunt care nu se lăsa luminat. Se petrecea ceva anume (mai cu seamă în proza scurtă), care îmi scăpa de fiecare dată de sub supravegherea epică. Știam că există, că poate fi foarte important în declanșarea conflictului dramatic. Și mai era ceva: în mijlocul unei scene „realiste” se dezvoltă alta fantastică (să zicem așa, deși termenul e puțin îndestulător), care crește preluând tot interesul epic, întreaga semnificație a acestuia, destinul personajelor, evoluția lor în scenariul imaginat de scriitor. Se petrece acum un moment spectaculos care susține tot eșafodajul epic.

Ei bine, revelația s-a produs odată cu lectura unui volum de proză scurtă numit după una dintre povestiri, „Moartea șobolanului” (Ed. Zedax, Focșani, 2010). Este vorba despre o viziune impresionantă asupra detaliului care determină calea viitoare pe care se dezvoltă epicul. Deci, detaliul ales întotdeauna cu mare atenție, pentru că el devine esențial pentru ceea ce urmează. Din acest punct,

personajul este obligat să-și continue existența sub imperiul detaliului care trece dintr-o parte a scenariului epic în cealaltă parte, unde ficțiunea se desfășoară pe câmpuri deschise, de largă întindere.

Scriitorul Gheorghe Andrei Neagu își construiește personajele în funcție de acest detaliu pe care-l strecoară cu abilitate în povestire. Ba mai mult, o face cu acea ușurință nevinovată de parcă n-ar exista nimic mai firesc. Fie că este declarativ ca acel „te iubesc” din „Anodină”, fie intrigând prin preluarea unui moment din viața găzelor, fie simbolic ca în „Moartea

șobolanului”, fie pregnant impresionist ca în „Ucigașul de vise”. Fiecare povestire are un asemenea punct de pornire din care acțiunea se răsfiră în alte direcții decât cele pe care ni le-am închipui sau le-am aștepta sau, poate, le-am prefera. Amestecul acesta ciudat, savant întocmit între realism și impresionism creează un farmec aparte, dar și intrigă, sau revoltă sau nedumerește sau... În primul rând pentru că acest detaliu conține în sine tragicul în stare latentă; el este cel care determină tragedia

existențială. Totul în jur este liniștit, scriitorul ne convinge că avem de-a face cu cea mai obișnuită situație, ba mai mult, cu una dintre cele mai banale întâmplări din viața omenească. Apoi, pe nesimțite, deschide porțile tragicului aflat în detaliul strecurat în apropierea personajelor. Maria din „Moartea șobolanului” pleacă la tratament într-o stațiune, așa cum făcea în fiecare an. Totul pare a se petrece după tipicul acestor călătorii plictisitoare când unui tânăr i se face rău. Este detaliul care rescrie epicul și care se dezvoltă în termenii fantasticului cu accente impresioniste în care cronologia faptelor, a vârstelor este definitiv deturnată, Brusc epicul revine prin intrarea în scenă a soțului, profesor, apoi din nou intră fantasticul în care Maria, tânără, este ucisă de tren și din nou epicul revine în realitate prin anunțul morții Mariei de către poliție. Or, aceste oscilații pot fi asemuite cu tonalitățile unei simfonii.

Acesta este farmecul lecturii unei proze semnate de Gheorghe Andrei Neagu. Indiferent de întinderea sa, verbul trece din realitatea epică în fantasticul epic, revine, se reface, se grupează într-o inepuizabilă risipă de imaginație.

De la poetul GANDY aceste GÂNDiure despre: ...! MOȘTENIREA VĂCĂREȘTILO...!

(prin Calea Timpilor ce-au fost/prin Calea Timpilor ce vin?)

Romulus Gandy Georgescu

Pe când s-au fost jurizate textele (1997/98!) MOȘTENIRII VĂCĂREȘTILO de cel mai reductibil POET român pre calea Timpurilor timpuit-netâmpuite (în linia-spiralată: eminesciano-folclorică!), Poetul neioDoinelor și Rosariumurilor liturgicale și-al Evanescenței Morții - Baaadiene, preNumele său: CEZAR IVĂNESCU ne rostea aproape profetic: „Poeții-Scriitori VĂCĂREȘTI au fost și vor fiuă etern Adevărații noștri: SHAKESPEARI! SHAKESPEARII noștri, adică! Apostolii-Alfa ai Literaturii Române, Geneza Ei! Fără Cartea-Vechi Valahă, VĂCĂREȘTII și Urmașii Lor Romantici muroCelești: Literatura Română n-ar fi avut Părinți BiblicoPământenii, ar fi fost inevitabil o biată Literatură Orfană: Cerșetoare pe la te miri ce Porți Scriitoricești Străine, o Literatură incertă, de împrumut și imitații jalnice. Iar în Biblia Literară a Lui IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU se regăsesc (zac!) cele două TESTAMENTE Românești perfect dispuse în planul Văcăreștian-Divin: VECHIUL = „! Creșterea Limbei Românești” și NOUL = „! Ș-a Patriei Cinstire!” - iară Literatura Română în afara Târgoviștei: NU există! precum și Târgoviștea în afara Geografiei Literar-Spirituale Românești este de neconceput.

Alăturându-se parcă telepatic-hipnotic Zicerii-Zidire cezaro-ivănesciene: Genialul Poet NICHITA STĂNESCU, prin fibra Sa ionbarbiană, numea (în Fiziologia Poeziei) cele două rostiri ale lui Ienăchiță Văcărescu, „creșterea limbei românești” și „ș-a patriei cinstire”, atenție-achtung: POSTULATE! ale zonei estetice, ale Victoriei gândirii-ideatice și vitale nației noastre creiatoare.

Tot de-aici, ca într-un izvod-izvoade, și: LIMBA ROMÂNĂ ESTE PATRIA MEA! = tulburătorul său concept-mărturisire, CREZUL său Biblico-Litar (și-al DAIMONULUI MEU/său pe UMERII săi de cel Uriăș-Poet de GHILGAMEȘ TRACO-ROMÂN, cu Cetatea UR fiindă-i PATRIA = Un Pământ numit România!). și tot din VĂCĂREȘTI i se trage AURA angelică de

imens-infinit poeticesc / pe - „în Lumea fioroasă de sub ceresc!”, CODIFICAREA unei ARS-POHETICA totale (pe alocuri indeCRIPTIBILĂ de firea noastră terriană!) ce compun întreaga sa vocabulă-OPERĂ cu o sonimie inconfundabilă în Literatura Universală, operă liricoestetică unică, rămasă la absolutul-absolut: NICHITIANĂ.

Într-un anume fel, în EPIGONII săi, se afirmă același pur Adevăr-absolut, numai că Acolo e invocat Byron în loc de Shakespeare!, iar până nici EL, EMINESCU = Voievodul Limbei Române! - n-avea de unde să-și cetească Destinul: acela de a fi Alesul să le împlinescă-desăvârșească pe ambele Testamente ale Văcăreștilor în chip de Dumnezeu-Mesia al Literaturii și Culturii Române, de osmoză a dăinuirii Neamului TracoGetic - Românesc.

Toate acestea și cele din propriu-mi scris îmi oferă sfântul prilej de a ura Tinerețe fără Bătrânețe și Viață fără de Moarte acestei Emulații Inconfundabile în plan național (și dincolo de el! - deja de rezonanță «uni(c)-vers-ală!» denumită ca-ntr-un mit - „real” de logos-poesis, de Creativitate «genius loci!»), iar la vremuri de cumpănă să „renvie Luminos!” ca Pasărea Phoenix a Lui EMINESCU din ODA-i metru antic, astfel încât să NU se poată rosti despre EA = MOȘTENIREA VĂCĂREȘTILO! întru vecinicie spirituală, la propriu: ADIO, LA TÂRGOVIȘTE!... Amin!

P.S.: - De ce un asemenea TEXT poate fi respins într-o proiectată CARTE cu Amintiri din Viitor despre Moștenirea Văcăreștilor în Cetatea-Ur a Târgoviștei Valahe?! Pentru autor: interogația-i pur retorică. Dar, oare pentru bunul cetitor?!...

MIGDALE DULCI-AMARE (10): HELP CEL BĂTRÂN (PAMFLET)

Florica BUD

Ce poate fi mai draguț decât o floare galbenă de pătlăgică roșie, alcătuită ca în desenul ce-o reprezintă: cinci petale, cinci sepale... despre pistil nu spune nimic, „cartea sfântă” a Facebook-ului. Îmi mut privirea la altă plantă, studiez ceea ce a rămas dintr-o floare, ce abia și-a scuturat petalele. Este un exemplar proprietate personală, plantată în ghiveci. Din păcate, grădina mea nu mai primește nicio rază de soare din cauza copacilor prea deși. Lucrul acesta li se întâmplă celor care vor să fie, „Și cu mândra și cu draga”, mă veți apostrofa de mult pățiți, Pilduitori Dumneavoastră Stanchiști. Da, am sperat să păcălesc natura, silind roșiile să se înroșească la umbră, dar până aici mi-a fost. E adevărat că nu chiar la umbra nukului, el ducându-și deceniul ceva mai încolo.

Dar m-am repliat repede. Mi-am înghițit epitetele pe care le pregăteam să le înșir, toate adresate mie. Cui altcuiva? Mă veți sprijini, Chendrici Suitologi Nuntiferi, în această acțiune benefică Universului? Cine a plantat tot felul de pomi începând cu nuci, salcâmi și teminând cu hăituitul și hulitul soc? Am dat bice neascultând sfatul vecinului ce privea perplex, urmărind acțiunile mele, peste gard. Nu îi venea să creadă că voi fi atât de necugetată încât să plantez socul în curte, când el crește pe unde vrei și nu vrei. Adevărat, în fiecare toamnă îl toaletes în așa fel, încât coroanele celor câteva exemplare de soc - care sunt atât de harnice că își fac copii, de parcă ar avea un Xerox plantifor - să nu se întindă pe via vecinului.

Doar salcâmul le mai întrece în grija de a nu își pierde seminția, deși l-am tăiat și pe el la sânge, recunoscând ca o greșeală elementară plantarea lui. În ciuda operației de ciuntire, el tot a reușit să îmi umple curtea de pui de salcâmi. I-am lăsat și pe ei, nu aveam suflet să îi tai, îmbărbătându-mă că, de fapt, mi-am dorit în curte o pădure, nicidecum un stadion golaș de fotbal cu gazonul perfect tuns, specific lui. După eșecul cu grădina sufocată de prea multă umbră, încerc să

mă autoconving că de fapt mi-am dorit să plantez roșiile în ghivece și nicidecum în grădina rămasă loc de plimbare al mierlelor. Adevărat, pământul din ghivece este adus de pe malul Someșului. Nu chiar din Horgoș, Solangeri Podzoolici Hectarieri! Horgoșul ulmenenilor a fost înghițit, Someșul harnic depunându-l pe malul celălalt spre bucuria chelintenilor. Someșul este un râu flămând de... pământ, la fel cum a fost și țărâna român.

Râul și țărâna au iubit pământul pe viață și pe moarte. Parcă niciunul dintre ei nu a mâncat de secole nimic, nimicul săracului. O fi având și bogații nimicul lor. Dar să ne întoarcem în prezentul complicat. Floarea acestui fir de Solanum Lycopersicum poate să se scuture, nu a trăit degeaba. Rămâne în urma ei un fruct, zic unii, o legumă, zic alții, Și apoi, vorba aceea, „fie ce-o fi”, să fie dulce, cămoasă și, dacă se poate, să fie din soiul „Inimă de bou”.

Va fi, va fi, mă încurajează tabăra adversă, dacă sămânța a fost din soiul respectiv. Dacă ai semănat altceva va fi o inimă-ou sau de lup, tare ca din cauciuc. Nu este cazul acestui pup, unul deocamdată mic cât un punct, încât trebuie să-l privești cu dioptrii multe ca să poți să fii sigur că el va deveni peste vară un gogonel. Sub razele Soarelui se va colora în roșu, galben, mai nou și în mov și negru, putând să ajungă în greutate până la un kilogram.

Se va întâmpla acest lucru, dacă va scăpa cu bine de capcanele pe care i le întinde, mai nou, din belșug mama natură. Să nu mă atrageți, Suavi Sumatrologi Sammitri, în capcana summit-urilor care vor să salveze planeta, eliminând urmările acțiunilor neomeneste asupra naturii. Nu azi, când mi-am propus să mă bucur de lucruri mici care îmi dau bucurii mari... plus mierlele care vin să se scalde în vasul în care am pus apă pentru ele, vrăbii, porumbei și gugustuci. Alte vietăți nu mă vizitează, poate... Sfântul Petru.

Minunea s-a produs, în ghiveci voi avea o roșie și nicidecum o iluzie optică postcaniculară. Piersica lup, cum se

traduce din latină, stârnește antipatie și simpatie, în aceeași proporție. Majoritatea o adorăm. Dar sunt medici care o interzic mai ales bolnavilor atinși de boala secolului. Stârnește spiritele cu ușurință, în America, ea fiind declarată legumă, pe când în Europa, fruct, veți completa, Cusurgii Vinovați Necsitarieni. Ciudat, atâtea lucruri au rămas nedefinite de către omenire. Cum se face că aceeași mamă, ciumă pentru unii, s-a străduit să devină mamă bună pentru... roșii, simțind nevoia să delibereze rapid. Și totuși nu au reușit să bată în cuie statutul plantei legumă-lup-fruct.

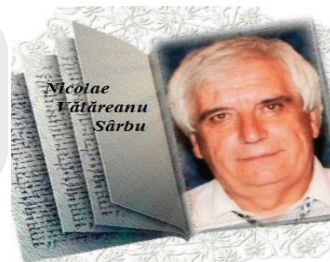
Ce poate fi mai draguț decât...? Mai draguț ca o pătlăgică cap de gămălie poate să fie... să fie... Beethoven, câinele care a devenit star, punând bază la Hollywood dinastiei beethoveniene. Mai draguț ca Beethoven poate să fie Dostoievski? Tot un presupus cățel star? veți sări cu întrebarea, voi, Bumbărici Novcodei Pătlăgini. Aveți chef de joacă, odihniți cum sunteți după concediile petrecute hai-hui prin lume, pe mări și pe oceane, în păduri și munți alunecoși. Sunteți proaspeți și mai ales cu temele literare de vacanță făcute ca la carte.

Nu, sigur că nu poate fi mai draguț! Este greu de crezut că - dacă prin absurd, Dostoievski ar fi acceptat să-i fie numele folosit ca nume patrupedian - i-ar fi făcut plăcere să fie folosit ca unitate de măsură a dragălășeniei. Sau, cine știe ce efect ar putea avea farmecele feminine contemporane asupra sa? După cum nu sunt sigură dacă scriitorii acelor timpuri agreeau cuvântul draguț, mult prea siropos pentru acele vremuri tumultuoase. Nu... că între timp ele s-ar fi liniștit. Nici pomeneală. Dar împăciuitoare și înțeleaptă cum mi-am ales să fiu, nu vreau să mă las ademenită într-un dialog despre dragălășenia clasicii și nici despre beneficiata prezenței acestora în operele literare. Și apoi mă ajunge din urmă, ca un cățel de pripas, întrebarea Vornicăresei Liberta Ilasindo: ce să aibă Help Cel Bătrân cu toate acestea?

POEME

(Lui Constantin Brâncuși)

Nicolae Vătureanu Sârbu

Zidind în piatră

Încrezători
dau drumul la semne,
zidind în piatră porți
cu sărutul pe ambele fețe.

Ascultă cântec din fluier
la masa rotundă și-n taină
foamea a plecat să se culce,
ochii în ochi se pătrund
și se satură.

Brâncuși are un mugure ascuns,
izbește cu dalta în piatră,
scrie sfârșind în cuvântul
ce iese din fântâni spre cer.

Atingând cu privirea un cuib
rotitor ca un izvor în cremene,
unde lumina gândește pe Unul
și ceilalți se întrevăd în EL.

Cu zâmbetul, în numele lui,
fructul celest se naște
cu inima roșie ori verde,
moștenire pământului să-i fie.

Coloana infinitului

Cine caută
în sferele atinse de lumină
găsește prin ere,
datina și oasele strămoșilor
la porțile de ceară dintre nopți

fulgeră inima în iernile lunii,
se sting ochiuri de stele;
nimicul îl șterge...

Coloana infinitului
virtute a liniei frânte
împletește suflete.

visează și păsările
înălțându-și aripile
prin siluete de metal,

în zbor;
cerul străpung.

Sculptorul

Brâncuși își cioplește gândul
peste inima pietrei
în forme de sărut.

Poarta se deschide,
îndrăgostiții trec
sculptorul moare.

Se așază masa tăcerii,
pe scaune doar doisprezece
cei care l-au iubit,
Jiul doar murmură.

Spiritul său se înalță
prin coloana fără sfârșit,

apoi familia împrăștiată
așezată pe șase scaune
la masa de parastas
varsă lacrimi în tăcere.

Rămâne doar zborul

Noaptea-și omoară întunericul
cu o lamă de cuțit,
pieptul pământului absoarbe
rădăcini din anotimpuri.

Inima închide nesomnul ceasului
în așternuturile pieptului.
Călare pe caii vântului de nord
ochii mei se sting de așteptare
și își sapă lumina prin minereu.

Pietrele statui gânditoare
deschid drumul eternității,
lăcrimează în clipele de răgaz
în piațetele orașelor
durerea lui Brâncuși.

Se deschide cerul
sub aripile păsărilor;
ne mai rămâne doar zborul
ori mutarea în noi înșine
urcuș prin romburi la infinit.

Coloana fără sfârșit

Oul e infinitul care se multiplică
și rămâne la forma perfectă,
păsările sunt doar ideea
care iese din inima lui vie,
cu lecția de zbor în aripi.

Tăcerea rămâne un gest
de împărtășire a gândurilor,
care nu stă la masă,
aleargă să prindă un scaun de timp,
să-și mărturisească taina-n sărut,
înflorind stâlpii porții.

O bucurie dăltuită-n durere
și apoi rugăciunea
spusă de cuminența pământului,
înainte de a se ridica la cer
domnișoarei Pogany.

Pe urmele recunoștinței,
Dumnezeu înduioșat și-a cioplit
piatra cerului său
în care urcă coloana fără sfârșit.

Întruparea

Nimeni nu mai stă la masa tăcerii,
bunii sunt plecați după piatră
până în miezul munților înalți
unde vor să cioplească porți
prin care să treacă nepoții viitorului.

Până la sosirea lor la cină
râul se pregătește de învierea
sculptorului,
din sub brazda numelui său
ideile devin păsări în zbor
deasupra de coloane nesfârșite.

Ele luminează-n măduva cerului
de unde duhul sfânt coboară
se întrupează în suflete de piatră
ce nu mai mor.

OCHEAN ÎNTORS - MĂRTURII DE PE FRONT ÎN DOCUMENTE ȘI SIMȚIRI

Veronica BALAJ

Între miile și miile de pagini dedicate razboiului care-a dus la Marea Unire, ce și câtă însemnătate poate avea o amintire? Și totuși, voi începe cu aceasta, întrucât, istoricii și cărțile de istorie sunt publice, iar eu risc o notă de evocare a marelui eveniment, cu inserție emoțională. În toate secvențele care urmează.

Mai atârnă încă în memoria mea, imaginea unui document înrămat. Medalia ORDINUL MILITAR „nu mai știu clasa, dar continua cu precizarea: Acordat Sergentului Victor Filimon, în luptele de la MĂRĂȘTI, MĂRĂȘEȘTI. Rama tabloului, pentru că devenise un tablou, între celelate din camera cu iz de vetustețe, mă gândeam în sinea mea că trebuie să fi fost tăiată din lemnul puștii pe care o purtase înaintașul meu ca pe o a treia sa mână. Era în ton cu maroniul cernelii. Alăturat, într-o icoană veche, Sfântul Gheorghe, cu sabia în mână, apăra parcă această amintire devenită document de viață. Medalia am văzut-o de zeci și zeci de ori. În copilărie îmi imaginam că fusese zidită acolo, în stânga peretelui, din camera cu birou și hârtii vechi ale bunicului din partea mamei. Medalia era păstrată ca o moștenire de valoare a bunicului

meu, pe care nu mi-l puteam închipui decât cu o pușcă în mână, plin de noroi, într-o tranșee, frânt de oboseală, cu frica morții în spate, purtată ca pe o gamelă plină ochi cu un lichid otrăvitor, turnat de hoasca în negru și din care, vai de bietul soldat, dacă s-ar fi vărsat asupră-i vreun strop.

În mrejele vârstei dintru început, cuvântul Marăști ÎNSEMNA CEVA FOARTE MARE. Mărășești însemna ceva și mai mare. Fără contur exact. Îmi strecurase însă un sentiment de teamă dar și de mândrie că eu moștenesc un tablou important, foarte important din moment ce fusese plasat lângă icoana Sfântului Gheorghe și nu era niciodată mutat în altă parte a casei. Pentru că nu am avut prilejul să mi se fi povestit despre acele momente trăite de străbunicul meu, apelez la câteva mărturii scrise în vremea respectivă:

PLECAREA PE FRONT

Mărturia ofițerului de rezervă, C. Sandu Aldea, publicată în Luceafărul, Revista pentru literatură și artă, București, 1919 pag 28 și urmă.: „Mobilizații își iau cu urale năprasnice rămas bun” Sunt mii de oameni care stau tescuiți prin vagoane și pe platforme, înghesuți pe acoperișurile vagoanelor, înțelești roi pe scări, călări pe tampoane, cocoțați pe cuștile frânarilor, spânzurați de cine știe ce belciug. Și totuși, sute de mobilizați rămân în gară obidiți că trenul pleacă fără ei”. Din fiecare gară se urcă în tren alți mobilizați. Te miri unde mai încap. Unii au venit cu

căruțele până la gară. Mă uit bine la ei. Sunt dârji, cu fețele întunecate, își iau rămas bun de la cei dragi, dau mâna cu fiecare dar fără nici o lacrimă.

Apoi, peste o vreme, martorul ocular notează: „După amiază vine la grupul nostru un vechi prieten al meu, locotentul Atanasiu din Reg. 38 infanterie”. Până la venirea ordinului care să hotărască odată și cu noi într-un fel, facem instrucție și la tunuri și cu arma. Printre soldații vărsați aici, sunt unii care au servit la cavalerie, alții la artilerie de câmp, alții la pompieri” Toți aceștia trebuiesc deprinși să se servească și de armă și de gurile de foc”.

„Picioarul drept mi s-a umflat și nu mai pot încălța cizma. Merg cu picioarul stâng în cizmă și cu dreptul în pantof. Sunt bun de fotografiat. Pe la orele unu din noapte au sosit niște telegrame cifrate extraurgente din pricina cărora au venit la batalion prin fierul nopții, dl. lt. colonel Lupașcu și căpitanul Iliescu. Medicii Rosman și Crețu vin la baterie spre a inocula oamenii cu ser mixt. Apoi „cei inoculați stau la repaus 48 de ore. S-au împrăștiat prin șanțul interior, pe glacis, pe șanțul exterior și unii din ei gem avan. Pe seară, sergentul Preda se plânge de durere de cap și amețeală. „Trimit în sat după lapte. Spre dimineață, flăcăul meu se înviorază.”

Mărăști, până la 11 iulie când poziția inamică a fost ruptă de armata noastră. „Nemții credeau că, aicea au să hălăduiască până la încheierea păcii”. pag. 90,

mărturisea un gospoddar din Câmpurile, sat din apropierea Mărăștilor. Pentru oștenii germani se organizau serbări, se bea vin aduseseră și o instalație pentru fabricarea de limonadă. Voie bună și siguranță. „Satul Mărăști așezat deasupra unor râpe oable DOMINA LINIILE FRONTULUI NOSTRU. Sătenii fuseseră evacuați. Germanii amenajaseră locuri pentru muniții cu totă priceperea „Legate prin rețele telefonice puteau fi izolate prin uși de sârmă ghimpată care cădeau de sus în jos ca niște capcane”. „În stânga satului, privind spre liniile noastre, „... erau, {subl.n.}, o serie de redute tari, cu adăposturi blindate și șanțuri întortocheate. Înaintea redutelor și între ele, regiuni de rețele de sârmă ghimpată dispuse ca un labirint din care nu puteau ieși decât cei care le cunosc. Toate rovinele și vâlugile erau flancate de mitraliere cu dibăcie așezate. Ei spuneau că, <poate să vina și dracul, că ei nu se tem>.”

Citat din Cartea Unirii, Edit. Luceafărul, Soc. Anonimă București, 1918-1928, pag. 91. „Încă din timpul pregătirilor, aeroplanele noastre căutaseră să decopere și să fixeze pe hartă locul bateriilor inamice. În recunoașteri neconținute și îndrăznețe se strecurau foarte des în timpul nopții până la rețelele de sârmă și chiar până în șanțuri. Încet, încet, POZIȚIA FU BINE CUNOSCUTĂ ȘI PE HARTĂ FURĂ NOTATE PRECIS POZIȚIILE BATERIILOR.

În ziua de 9 iulie, la vremea prânzului, când soarele ardea dogoritor și ei, {germanii}, se trăseseră la umbră, tunuri din pozițiile românești începură să bubuie. Nemții zâmbiră, spunând, fleacuri! Se cutremura pământul și gema văzduhul. Noaptea se părea că sute de guri de vulcan scuipă foc înspre stele. Și muzica feroasă a proiectilelor sfâșia atmosfera cu acorduri felurite.

Pe-aici nu se trece!

„Două zile și două nopți a ținut

acest iad. În noaptea de luni spre marți, artileria a desăvârșit opera”, scrie rememorând căpitanul „Unde era valea mai oablă, își faceau scări cu lopata și se cățarau. Marți, în zori de ziuă, la ora 4, „coloanele de infanterie porniră. Nemții nu mai răspunseră cu tir, crezând că e vorba iarăși de o păcăleală”. {pag 94}.

Nu-i mai putea opri nimic pe soldații noștri.

„Unul dintre primii noștri răniți, maiorul Bereșteanu, fiind adus la dr. francez, Champoniere, era palid și slăbit dar tot mai bolborosea ceva: „Ce spune? Ce spune? întreba medicul.” Zice că de-acu poate muri liniștit. Batalionul lui s-a purtat vrednic”.

Alte cuvinte grele cât neuitarea:

Generalul comandant al diviziei: „Ce-ai pățit măi, Stănică? N-am pățit nimic, dom general ! E bine. Am căzut pentru țară”.

- Aloo! Ce este locotenent... Hancea? Te-atacă două compănii? Țin-te bine, băiete! Să nu dai un pas înapoi! Citat din același volum, pag. 101.

Căpitanul G. din Regimentul 8 infanterie, este somat să se retraga, batalionul său fiind atacat din spate. „Consemnul meu e să lupt pe această poziție până la ultimul om”, răspunde el. „Nu mă retrag fără un ordin scris!”. Se întoarse către soldați: „Băeți! Fraților! Murim aici până la ultimul. Pentru țara noastră!”.

În arșița nemilostivă a soarelui, în pulberea și fumul înecăcios, soldații își lepădară bocancii, zvârliră coifurile păstrare asupra lor doar armătura și muniția. „Hai, domle Maior, că nu mai putem aștepta!” pag. 105.

O altă mărturie semnată G. Cornea:

Adăpostiți după coroana unui copac, sergentul Poiană Gheorghe, observă mișcare în cele 3 căpițe de fân din preajma lor.” Din căpițe trag, domle sublocotenent!” „Adica, de după căpițe!”. ” Nu, din căpițe!”

insistă Poiană. „Veni lângă mine cu caporalul Vodă, un soldat înalt, om plin de vervă iubitor de vin și cheful. Ne-am gândit să le luăm armele zise acesta!. „Va curățați ca fraierii” e de părere agentul de legatură, Mihalache... „Măi Poiană, vă curăță, că sunteți chiar în fața lor!!” „Apăi, nu plecăm?”, întrebă soldatul de legatură”. O poriniră. Au capturat nemți și muniții și căpițele au luat foc.

Drept răspuns, nemții au pornit un atac în serie, dudă pământul din nou, ai noștri s-au năpustit dar nemții izvorau nu alta, „Înapoi! Toată lumea înapoi!” zbier la soldați din răspuțuri dar zadarnic. Abia pe la jumătatea văii se opriă”” Învălmășeala dintre ai noștri și ostașii nemți preface valea într-un iad. Ne putem imagina corpuri secerate, urlete, îndârjire După o vreme, același combatant notează: „Ce plângi?! Ți-e frică?!” mă întrebă căpitanul Dumitrecu aflat lângă mine. Nu de asta!! Dar l-am pierdut pe Poiană!” răspunsei plângând. {pag 113}.

Plutonierul P. Blidaru, din Chevereșul Mare, localitate aflată la câțiva kilometri de Timișoara, care și-a pierdut un camarad în lupte scria într-o poezie: „A primit un soldat carte/ Scrisă dintr-un alt sat/ Adresată la alt frate/ Care a picat”./ Cartea fost-a scrisă de-o fată/ Ce trăgea nădejde/ Că războiul de se găta/ Mireasă va fi pe dată/ Soldatu care-a citit/ Și jalea îl cuprinse/ Căci prietenul a murit/ O, sărmană fată/ Nu știi că a ta nădejde/, Este îngropată/. (Citat din ALMANAHUL BANATULUI, 1929, pag. 93) sau,

Cântec de războiu/ Ah, de cum va aș pica/ Pe frontu de la Volina,/ Ar fi cineva să scrie/ Pe o cruce să se știe/ Că odihnesc în pământ/ Pentru țară am murit.// (Soldat, Avram Adam, din com. Șipet, Banat, aflător pe câmpul de luptă - Publ în Plugarul român, Timișoara, 1917, nr 18, pag 2)

În tot acest timp al înfruntărilor și încleștării dramatice, Regele Ferdinand și Regina Maria, și-au ARĂTAT DEVOȚIUNEA NEÂNTRERUPTĂ PENTRU CAUZA CEA MARE. Iată un fragment din cele notate de către Camil Petrescu, scriitorul care a luptat înrolat pe front: „Regele a fost atunci numai printre noi, îl simțeam că trăiește numai pentru noi, veșnic prezent să primească în inimă loviturile care ne dureau pe noi”. „Ceia ce fusese folosit numai ca un vag punct de program în manifestările ocazionale ale partidelor și cea ce amenința să rămână etern subiect de agitație în preajma campaniilor electorale, a luat ființă prin voința regală”. Căci n-a fost răsplată, ci credință” (Cartea Unirii, Pag 144)

ALTFEL DE MĂRTURII

Expoziția de obiecte salvate de pe front, deschisă la Bastionul Cetății,

în Timișoara, este un alt fragment dintr-un rimember emoționant. Sunt obiecte de pe frontul San Martino del Corso, regiunea Friulli, Veneția, unde au murit peste 800.000 de soldați de mai multe nații.

E o mărturie cu semnificații mereu deschise. Aproape insondabile atâta vreme cât fiecare vizitator își poate liber imagina o scenă, o stare a celui care a folosit unul dintre obiectele expuse. Sunt recipiente de tip militar desigur: din metal, unde s-a păstrat apa care i-o fi ogoit setea vreunui soldat rănit, sau, o fi trecut apoi în mâna altuia, după ce, celălalt și-a încheiat misiunea pământească. Apoi, recipientul a fost părăsit în tranșee, moartea nu-l putea folosi. Luase doar viața soldatului necunoscut nouă ca identitate lăsând însă acest semn care, printr-o simplă emoție pe care ne-o declanșează, se înscrie în țesătura unei vremi simbol și stindard. Nu era timp de jelanie decât, poate noaptea într-un

moment de răgaz când amintirile-i năpădeau până ce se pornea din nou la luptă.

Sunt și felurite recipiente din sticlă în care s-au păstrat soluții medicamentoase, ori foste lichioruri sau, mai interesant pentru noi, o cutie de bere pe care scrie Timișoreana, berea din Timișoara ajunsă în tranșeele străine odată cu vreun soldat care sorbea lichidul acidulat împreună cu speranța reântoarcerii acasă. O sticlă cu eticheta „DIANA”, probabil o frecție, de ce să fi fost abandonată oare? Din graba plecării îndeplinirii unui ordin de luptă sau „poate utilizată până la ultima picătură, fără efectul dorit și lăsată în țărână”.

Drumul fiecărui soldat din războiul acesta ar putea fi o carte de istorie sau, de ce nu, un roman plin de trăiri speciale, irepetabile. Deși n-au rezistat decât frânturi din lungul șir de vieți dăruite unui ideal național, acestea pot contura cu prisosință o emblemă –mărturie a identității unui popor.

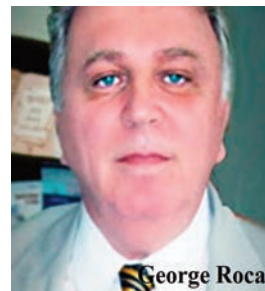
→ Continuare din pag. 28

alți voievozi iubiți de tine? • Precizez: al României. • Superior lui Cuza și Carol I. • Mult superior. • Mă rog. Dreptul tău la cuvânt și dreptul istoriei la judecată. Ce e azi, de fapt, poporul român? • O corcitură. • Crezi că suntem expirați? • Nu, condamnați la țigano-islamizare. • Deci de unde ne tragem? • De nicăieri! • Și unde vom ajunge? • Niciunde. • Ciudat! • Normal! • Cum ar veni ne merităm etichetările de țigani împuțiți, găozari, deveseliști, moguleni, ungureni, căpșunari, iohaniști, foști fomiști, alcoolști și cioflingari? • Ni le merităm sau nu, etichetările, dar asta suntem: ciocoflenderi din Carpați, robi, cobai, exploatați, ce-am schimbat estul cu vestul, iscălindu-ne cu deștul. • Ce versuri sumbre și ce rime strâmbe. Știi un cuvânt al limbii valahe? • Da: almanahe. • Și-a limbii române de sud, din șesuri? • Limba băsească plină de succesuri. • Mai ții minte cum i s-a spus la România Mare? • România ...

rotofeie sau dodoloată. • Nu ți se pare că țara a cam făcut burtă? • Nu, dar văd că-s mulți care-o vor din nou ... suplă. • Știam că nu iubești armenii. • Din pricina vicelui vulgar Vosganian, miruit în conducere la URSS, dar judecând după prietenia de breaslă cu Paul Grigoriu, deloc! E drept, bietul și vrednicul de laudă Zambaccian, din pricină că e nume de stradă a compromișilor corupți și învârtiți, mi-a devenit, și el, ... indezirabil. • Tot critici existența unei academii de securitate care reunește specialiști din Apărare, Interne, Intelligence și Educație. De ce? • Fiindcă eu nu-i sunt membru, deși inițiatorul, fost prorector la ANIMV m-a dus cu vorba că-s printre fondatori, dar tot el m-a înlocuit cu un potențat nou, venit, după plecarea ca ambasador în SUA, a șefului SRI, care era președinte din onoare. • Și ce crezi că e de făcut? • Ceea ce se întâmplă azi, în România bolnavă, e manifestarea metastazelor unei maladii maligne incurabile. Nici metoda Târgoviște, procedeul ceaușist

nu mai pot da roade, într-o țară care nu ne mai aparține, în care poporul se manifestă haotic, iar liderii – brambura. • Ți-a plăcut gluma cu porcii? • Aia potrivit căreia, din pricină că Europa a interzis sacrificarea groșteilor după metoda tradițională și fiindcă românii refuză să-i asomeze, aceștia s-au înmulțit și s-au ascuns prin instituțiile puterilor separate, așa încât s-a recurs la epidemia de pestă? • Aha, văd că ești la curent. Mai trebuie un scaun, electric, desigur, pentru prostiile pe care le spui. • Eu nu pot muri electro-prăjit fiindcă am împământare: sunt țaran, fiu al gliei, statuie de humă. • Ce crezi că e dracul, întruchipat ca animal copitat, cornut și ... codos? • O poveste cu cap și coadă la fel ca a ursului cu bot și fără coadă, păcălit de vulpea neroadă, care fură păsări din ogradă. • De ce-ți bați joc de text de parc-ai juca, la fel ca ieri, într-o... brigadă? • E o continuare a ticului cu care dialoghez în rime, cu nepotul Luca, în încercarea de a-l infesta cu microbul ... poezitei.

GEORGE ROCA DESPRE PUTEREA CUVÂNTULUI

Alexandra MIHALACHE

Literatura, ca orice artă, descoperă viața, afirma Ion Agârbiceanu. Cei care iubesc literatura pot descoperi adevărata putere a cuvântului. Pot atinge frumusețile universale și pot pătrunde în profunzimea lor, înțelegând că din cuvânt se revarsă lumina și emoția. Iubirea pentru cuvânt este iubire pentru frumos și una dintre cele mai frumoase maniere de a explora lumea.

Scriitor, poet, promotor cultural, editor de carte, grafician, redactor și redactor-șef la mai multe publicații, George Roca se dedică literaturii de câteva decenii. S-a născut la 14 iulie 1946 în orașul Huedin, Cluj, România. După scurt timp de la absolvirea Facultății de Filologie s-a stabilit în Australia, la Sydney. În anul 1993 a devenit membru al Academiei de Științe, Literatură și Arte (ASLA), iar mai apoi membru Emeritus al Academiei Româno-Americane. De asemenea, este membru al mai multor organizații și fundații culturale, dar și fondatorul Academiei Româno-Australiene. Și, nu în ultimul rând, este unul dintre fondatorii portalului de literatură Confluente literare, un proiect de mare succes. A publicat 3 volume de poezie și 2 volume de proză, însă nu se oprește aici.

În prezent, coordonează și colaborează cu zeci de publicații literare, de care se ocupă cu mult interes și devotament. De când se știe, George Roca și-a dorit să urmeze calea cuvântului și să-i descopere tainele și frumusețea. Însă nu le-a păstrat doar pentru sine, ci a încercat mereu să îi ajute și pe ceilalți să înțeleagă puterea cuvântului. O mare parte din timp o dedică promovării celor care pătrund în tainele scrisului. Și se dăruiește acestui scop deoarece crede că astfel se ajută și pe sine și pe ceilalți. Despre toate acestea, George Roca a vorbit cu drag și am descoperit un ardelean cu suflet frumos, simțul umorului și îndrăgostit etern de cuvânt.

Alexandra MIHALACHE: Ce înseamnă literatura pentru dumneavoastră și cât timp vă dedicați promovării valorilor literare?

George ROCA: Literatura pentru mine înseamnă ceva minunat. Ceva fantastic. Pentru care trăiesc. Ceva care mă ține legat de un computer în general zece ore pe zi. Sunt vehement, nu-i așa!? Literatura este o parte din viața mea. Un instrument care mă face să trăiesc, să respir, să îmi satisfac dorințele, să creez bucurii și să îmi fac prieteni și cunoscuți pe tot mapamondul. În general, producători de literatură română, căci eu scriitor și promotor de limbă română sunt!

De când mă dedic literaturii? Încă din liceu! Și au trecut vreo șaizeci de ani de atunci! De când promovez valorile literare! Nu întotdeauna sunt valori, ci doar scriitori debutanți sau începători pe care îi ajut să crească, să se dezvolte, să scrie (mai) bine și să își ia zborul printre litere, să publice, să scrie cărți și să îi fac să înțeleagă Scripta Manent. Scrierile și copiii - atât rămâne după ce trecem în lumea cealaltă. Atât! Am început să promovez oameni care scriu de aproape 30 de ani. La început, încurajând prieteni, mai apoi promovându-i în revistele cu care am colaborat și despre care aș putea zice că sunt peste cincizeci. Publicații din diferite părți ale lumii, îngrijite tot de românași! Din Sacramento până în Israel și din Noua Zeelandă, via Australia până în România. Cu timpul am acumulat peste 2000 (două mii) de corespondenți care mi-au trimis producțiile domniilor lor spre publicare. Noroc că nu trimit toți odată! Mulți au fost debutanți! Stângaci, începători! Și ce dacă!? Eu i-am încurajat să scrie, să se perfecționeze, să se sofistice în tainele scrisului. Unii au înțeles, alții au abandonat, alții s-au apucat de șotron, bambilici sau de poker. Era mai simplu! (Glumesc!) Am fost criticat pentru această „promovare” a necunoscuților literari de către un ilustru „luceafăr” așa-zis critic (literar?). Mai bine să nu-i dăm numele, că poate e ranchiunos... și nu vreau flexări de mușchi! Dar totuși acest domn a făcut și bine. M-a ambiționat și am continuat și mai abitir să promovez debutanți! Căci zisum-am: din zece debutanți dacă ajunge unul să se remarce măcar, e minunat! Decât să le tai aripile...! Dar nu mi-a fost ușor. A trebuit să îi tratez cu multă delicatețe. Am să vă dau un exemplu. O tânără din București mi-a trimis câteva poezii bunicile, doar că mai trebuia lucrat puțin la ele, la versificație. M-a pus

necuratu' să le „machiez” puținel și tânăra poeta și-a pierdut elanul și încrederea în sine și nu a mai scris niciodată! Mii de scuze! Îmi pare atât de rău! Consider că avea talent. Am încercat, dar nu am putut să o (mai) conving să scrie! Își pierduse încrederea în dânsa... Așa că, deseori când am întâlnit debutanți, i-am tratat cu mai multă înțelegere...

Am fost redactor și redactor-șef la mai multe reviste din Australia (Românul Australian, Spirit românesc, Jurnal olimpic), din Statele Unite (Miorița, Clipa, Romanian VIP), din Germania (Agero și ProLitera) din România (Confluente literare, Cetatea lui Bucur, Booklook ș.a.)... Acolo am întâlnit corespondenți cu care am colaborat și cărora le-am redactat și publicat lucrările și care atunci când am plecat de la acea publicație, din varii motive, m-au urmat... Și așa s-au adunat peste 2000. Am redactat până în prezent (din 2006) peste 7000 de articole. Nu e o laudă! E un fapt care poate fi cercetat și constatat pe internet. Aș oferi cu drag aceste materiale Institutului Cultural Român pentru a le arhiva sau publica în cărți. Cred că ar ocupa un raft întreg de bibliotecă. Doamne-ajută să pot ajunge la 10.000 de articole!

Alexandra MIHALACHE: Mai au șanse tinerele talente în domeniul literar? Ce importanță au revistele literare?

George ROCA: Desigur că au șanse! Tinerii au o mulțime de mijloace tehnice la îndemână. Își pot publica singuri lucrările, își pot face o revistă, pot publica o carte on-line. Dacă scrierile acestea vor fi de valoare... vor fi aplaudați. Dacă nu... nu îi ceartă nimeni. În cel mai rău caz, vor fi ignorați. De obicei... dacă ceva nu place, se tace! În revistele pe suport de hârtie nu prea pot fi promovați prea mulți necunoscuți deoarece au spațiu limitat, hârtia costă și mai apoi tartorii cei consacrați nu prea vor să împartă laurii cu de-alde samurachieni! (vezi cuvântul/apelativul „samurache” în lucrarea lui Lazăr Șăineanu, Dicționarul universal al limbei romane, Ediția VI, 1929). Dar, precum am zis mai sus, trebuie să persevereze, să scrie cât mai mult, să se perfecționeze... și cu timpul vor simți gustul roadelor!

Revistele literare virtuale, sau cele pe hârtie, au o mare importanță în promovarea și atragerea celor care scriu! Oferă spațiu de publicare și totodată cititori. Dacă materialele scrise sunt postate pe internet, într-un blog sau o revistă literară, poate fi găsit foarte repede producătorul de literatură, după nume, prenume, titlu, sau parte din materialul publicat, spre bucuria căutătorilor și spre stima scriitorilor.

Alexandra MIHALACHE: Cum ați defini poezia și când a început pasiunea pentru ea?

George ROCA: Poezia este un instrument literar care bucură și liniștește sufletul, chiar dacă uneori este un pamflet sau un strigăt de durere. Este un mijoc de exprimare a sentimentelor umane. Căci numai oamenii scriu poezii! Poezia este o oglindă vie a sufletului care iese la iveală pentru a vedea și ceilalți cât de curat, cât de vesel sau necăjit este, cât de zbuciumat este sau cât de îndrăgostit... Poezia numai așa se poate scrie! Cu sinceritate. Nu o scrii sincer nu mai are mesaj, nu mai e poezie... Devine ceva fad, abstract și chiar deranjant... Pasiunea pentru poezie cred că este o calitate a fiecărui om, dar puțini se încumetă să o scrie, să o etaleze. Fiecare om (cred că!) scrie poezie, într-o oarecare perioadă a vieții... Măcar un catren, câteva rânduri... Încă din copilărie... „Că nu e om să nu fi scris o poezie” zicea poeta Elena Grigore (Prima poezie) într-un minunat cântec compus de Nicolae Kirculescu! Corect!? Așa este...! Cei care neagă se ascund după deget!

Deci așa a fost și la mine cu pasiunea pentru poezie. Am început încă de la grădiniță cu „Tețeluș cu pălul cleț...”. A urmat apoi „Când grădinile înfloresc, eu pe tine te iubesc” Astea erau învățate de la mămică! Apoi am început să scriu infantil... poezile de dragoste, de o strofă-două: „Dacă mi-ai întinde o mână/ Te-aș pupa o săptămână/ Dacă mi-ai da inimioara/ Ți-aș cânta și cu vioara...//”. Apoi m-am rușinat de dragostisme și am început să fac pamflete sau glume versificate. La liceu am urmat secția umanistă. Acolo am avut profesori „tari” de română care ne-au determinat și îndrumat, desigur, să creăm poezie. Așa că nici eu nu m-am lăsat mai prejos. Startul în poezia mai serioasă mi s-a tras din vecini. Înainte de a mă muta la București am locuit în Oradea pe aceeași stradă cu Doina Coman, alias Ana Blandiana, care debutase cu succes într-o revistă literară din Cluj. Tatăl meu a venit acasă cu revista cumpărată de la chioșc și mi-a arătat-o spunându-mi să citesc acea poezie... Sincer să fiu, m-am cam bâlbâit, dar mi-a plăcut. Apoi mi-am flexat mușchii minții și am zis „Ce poate blandia, poate și mandea” și m-am apucat (într-o veselie) să scriu pozele. Am umplut un caiet întreg! Poezii dedicate colegelor de care eram îndrăgostit, vremii, muntelui, Mării Negre... Nu prea bune, dar perseveram, încercând să mă stilizez, să mă perfecționez. Apoi am intrat la Filologie. Specialitatea: Limba și literatura română. Acolo erau canoane, cerințe, reguli gramaticale, reguli de construcție, specii de poezie: gazel, baladă, elegie, pastel, rondel, sonet, satiră... Mi-a plăcut satira! Am compus chiar și câteva fabule pe o tematică cu bancuri despre nebuni! Mai târziu, când mi-am adunat poeziile, am văzut că am material suficient pentru a publica o carte. Apoi am înțeles că au avut un impact pozitiv la publicul cititor și am mai publicat încă două volume. Toate la editura

→ Continuare în pag. 39

GAUDEAMUS, INSPIRESCU ȘI CLIMATE LITERARE

Anul acesta cel mai mare și mai important Târg de carte, „Gaudeamus”, din țara noastră, ce se ține la București, a constituit un deosebit eveniment pentru revista „Climate literare” care, după unsprezece ani de apariție neîntreruptă, a fost prezentă, pentru prima oară, în acest inedit și fabulos spațiu cultural.

Neașteptata premieră a fost posibilă grație inițiativei scriitorului George Terziu, patronul cunoscutei edituri ardelen „Inspirescu” care a facilitat etalarea revistei noastre pe standul său literar, fapt pentru care îi transmitem toate mulțumirile și urările de bine.

Ion Iancu Vale

→ Continuare din pag. 38

Anamarol din București. În 2009 a apărut volumul Evadare din spațiul virtual (120 de pagini). Au urmat: Căutând insula fericirii (2013, ediție bilingvă: română-engleză, 108 pagini) și Poeme cifrate multilingve (2015, 208 pagini). Desigur că am scris și proză. Trei volume. Două de interviuri și un studiu istoric, totalizând 642 de pagini A5. Îmi vine în gând o poezie recentă despre inspirația de a scrie poezie: „Poemul este ca o soție infidelă/ care sosește acasă/ abia după ce te-ai băgat în pat/ și ai adormit.// Sunt unii „burlaci”/ care nu se întâlnesc cu poemul/ niciodată în viață!// Alții au parte de el foarte rar.../ și... culmea nenorocului,/ atunci când nu au la îndemână/ creion și hârtie!//”.

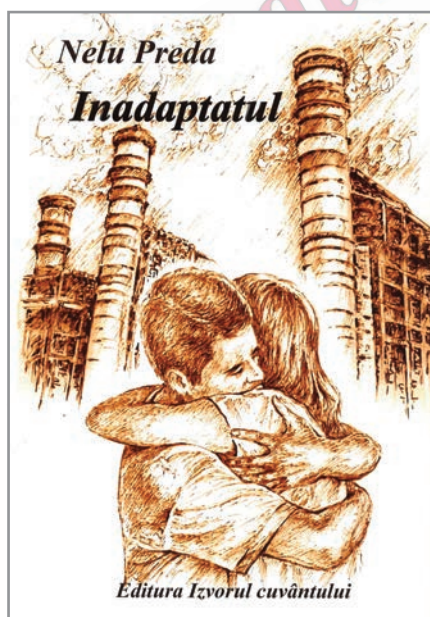
Alexandra MIHALACHE: Cum a pornit proiectul „confluente.org”, ce înseamnă el pentru dumneavoastră și în cât timp a ajuns de succes?

George ROCA: Proiectul Revistei Confluente literare a fost conceput împreună cu dl. Octavian Lupu în urmă cu opt ani. Deci prin 2010. Menirea ei a fost de a oferi celor care încearcă să creeze literatură un spațiu virtual de specialitate (o revistă, desigur!) unde să își publice lucrările. Să și le publice singuri! Să îi ajutăm să înțeleagă internetul, cum funcționează o publicație virtuală și cum să își posteze creațiile. Dl. Lupu a venit cu know-how-ul și cu web mastering-ul. Eu cu mușterii literari! La început le publicam eu materialele, mai apoi au învățat singuri să și le posteze. Și astfel toată lumea e mulțumită. Cine face greșeli, trage ponoasele, dar se corectează... până excelează și în cele din urmă este „aplaudat”. Adică există un punctaj al scării valorilor. Până în prezent, în cei opt ani de activitate, Revista Confluente literare a ajuns la 58.236 de articole publicate, în 140 de rubrici, 1.380 de autori și 7.110 abonați. Conform statisticilor Google și sistemelor de monitorizare de pe internet în această perioadă, revista

noastră a avut 16.093.740 de accesări, 14.037.698 de cititori și 78.920 de comentarii/opinii. Avem corespondenți/ scriitori din peste 20 de țări, în mai multe limbi de circulație internațională și nu numai... Cred că revista merge bine! Zice-se că e cea mai citită revistă românească de pe internet. Fapt care ne bucură. Desigur că am avut și unele greutăți, impedimente, fricțiuni sau discuții în contradictoriu cu unii dintre corespondenți. Mai ales când le-am explicat că profilul revistei e literar, nu de polemică politică sau de atac la persoană. Până la urmă spiritele s-au liniștit și pare-mi-se că totul merge bine. Desigur că încercăm să deținem un oarecare control asupra celor publicate cu toate că responsabilitatea conținutului din materiale aparține autorului.

Alexandra MIHALACHE: Ce proiecte literare aveți în desfășurare dar și în plan pentru viitor?

George ROCA: Proiecte, proiecte, proiecte! Mii proiecte! Care deseori nu mă lasă să dorm sau să îmi tai iarba din curte! Am multe proiecte în gând și pe hârtie. Principalul este să fim sănătoși! Aș vrea să scriu mai mult... Un roman de vreo 2000 de pagini! Am ce povesti! Apoi vreau să mai adaug un volum la: De vorbă cu stelele, adică volumul trei. Sunt interviuri care le-am luat deja în majoritate, doar trebuiesc montate în carte. Vreau să scot o carte numită Prune’n gură – Exerciții de dicție, apoi două volume Taina scrisului conținând 100 de scriitori care își dezvăluie modul în care s-au apucat de scris și cum au perseverat pentru a se face cunoscuți. Poate încă o carte de poezie... Poate! Am în cap o piesă de teatru dramatic, numită Lada, și două piese pentru teatru de păpuși. Nu e suficient!? Sper să nu plec din astă lume până nu le rezolv pe toate... Păcat cu tempusfugitoza asta galopantă sau în termeni mai sofisticată să-i spunem „Rezonanța Schuman”! Dar cine crede în asemenea impedimente!?

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Esti ceea ce faci, nu ceea ce spui ca faci.”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>